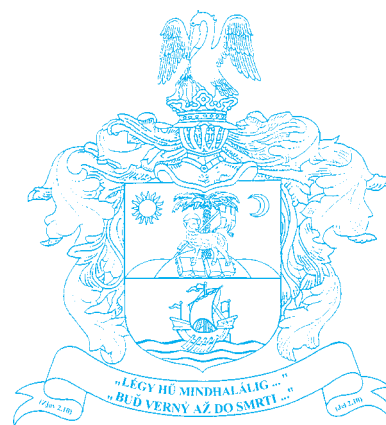

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

XC. évfolyam

4–5. szám

2019. április–május

Ára 70 cent

A FELTÁMADÁS ÜZENETE

A feltámadás üzenete az üdvösség elnyerésén túl: a félelemmentes élet. A mélylélektan szerint minden egzisztenciális félelmünk alapja a halálfélelem. A mulandósággal szembesülve minden halálesetnél kicsit önmagunkat is siratjuk.

Pál így bátorítja a híveket: „Nem szeretnénk, testvéreink, ha tudatlanok lennétek az elhunytak felől, és szomorkodnátok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhozza Jézus által, vele együtt” (1Thessz 4,13-14). Szükséges a bátorítás, mivel az életről és halálról való gondolkodás tekintetében is meglehetősen kaotikus világot élünk. Az erről való elképzelések és hitük tekintetében az embereket legalább három csoportra lehet osztani.

Vannak azok, akik látszólag egyáltalán nem aggódnak az életük és haláluk felől, mert úgy hiszik: nincs folytatás. De ezt maguk sem veszik komolyan! Az Istent negligáló ember az elmúlással nem tud mit kezdeni. Elképesztő, hogy zavarában milyen értelmetlen, groteszk dolgokat hord össze: „elmentél a csillagvilágok fényteleniségébe, legyen tied a fű zöldje, és a zsíros föld kövér barnája”. Akkor hol és milyen állapotban van, aki elment? A koporsóban, ahol – Máté Pétert idézve – „a sír magába zár”? Ezt értelmezni sem lehet! Aztán jellemző erre a következtetlen elképzelésre, hogy ugyanezen személyek így szólnak: „nagyapapa lát, és onnan fentről vigyáz ránk”.

Az emberiség másik nagy csoportja szerint halála után úgymint mindenki a mennybe jut. Nekik van reménységük, ám ez hamis bizodalom. Ahogyan Csonkai írja: „Földiekkel játszó égi tüenmény, istenségnek látszó csalfa, vak Remény! Kit teremt magának a boldogtalan, s mint védangyalának, bókol úntalan”. Vajon hány millió ember él megtévesztésben? Nem hisz Istenben, de hisz az angyalokban, nem hisz a pokolban, de hisz a mennyben. Nem hisz komolyan az ördögben, de huncutságból kiabrázolja energiaitalokon, autója szélvédőjén levonókkal. Nevet vagy ideges lesz,

ha Jézusról hall, de hiszi, hogy neki saját védőangyalai vannak, és ha meghal valakije: azonnal kiírja a világhálóra, hogy: „apuka, nagypapa már odafent van, rá már angyalok vigyáznak, ő már jó helyen van”. Senkinek nem jut eszébe, hogy azt mondja: ő már odalent van – mintha a Biblia szerint csak a menny létezne.

Végül a harmadik csoportba azok tartoznak, akik a hit nevű

érzékszervükkel elhitték, hogy Jézus a kereszten helyettes áldozatként magára vállalta a valaha élt összes ember bűnének büntetését, majd legyőzte a halált: feltámadt. Jézus ugyanis nem kibékített a halállal, hanem legyőzte azt – így a követőinek is örök életük, nem örök haláluk van.

Amikor gyereket temetnek, érzékelhetően szinte őrjító a fájdalom. Ha ötven-hatvan év körüli személyt, sokan kifejezik: élhetett volna, még voltak

tervei. Aki nyolcvan, kilencven is elmúlt, arról elmondják: „szép kort élt meg”. Igaz. Viszont ha már idős valaki, keveset tud tenni és már nem erős, akkor bele lehet törődni, hogy elmúlik, megszűnik az élete? Tényleg ez a cél, hogy megöregedjünk és megszűnjünk? A Biblia hirdeti, hogy: a halál nem az élet része, a halál abnormalis állapot. Nem ez volt Isten eredeti terve velünk! Azonban aki hisz a feltámadt Jézusban, annak a lét a „meghalás” után új, lelki testben folytatódik tovább. De csak annak.

Kedves olvasó, te melyik csoportba sorolod magad? Szereted önmagadat annyira, hogy a fontos és elkerülhetetlen dolgok átgondolását nem halogatod, és nem teszel úgy, mintha a te életedben soha nem érkezne el ez a nagy kérdés? Óriási a különbség, ha valaki az elmúlás fájdalmát reménység nélkül hordozza, vagy Jézusban bízó élő reménységgel. Isten arra akar eljuttatni, hogy személyes hitvallásként tudjuk elmondani: „Reménység kötelével véle már összeköttem. Erős hitem kezével már ő belé helyeztettem; el nem szakaszt tőle már sem élet, sem a halál” (357. dicséret).

Vámos Béla

Áldalak és magasztallak Uram, gondviselő Atyám!
Köszönöm, hogy jóságodat láthatom naponkénti ajándékaidban. Javaimban, a testi és szellemi táplálékban, a munkához kapott erőben és szereteteim mosolyában. De a Te szeretetedről tanúskodik az is, hogy megszólíthatlak, sőt Atyámnak nevezhetlek. Nem lehetne ez így, hiszen jóságodat nem érdemeltem ki. Atyám vagy, de én sokszor nem tudtam gyermeked lenni, vagy csak macacs, engedetlen és szemtelen gyermeked, aki nem hallgatott a figyelmező szóra és nem cselekedte Atyja akaratát. Bocsásd meg, kérlek, hűtlenségemet, kicsinyhitűségemet és mulasztásaimat! Bocsásd meg, ha akadály voltam annak, hogy felismerjenek Téged a körülöttem élők, pedig Szent Fiad által teljesen enyém lett kegyelmed.
Úr Jézus Krisztusom! Köszönöm, hogy értem emberré lettél, köszönöm hogy az én bűneimet is felvitted a Golgota keresztségére és számomra megváltást szereztlél. Ezért bánom, hogy oly sok

minden van, ami beszennyez, tisztátalanná tesz és megkötöz. Adj ezekből szabadulást, add bűneimnek meglátását és elhagyását. Hogy ez így lehessen, kérlek, őrizd meg magad mellett, tanítványi közelségben. Tudom, hogy eljön majd az a dicsőséges nap, amikor színről színre láthatlak, és mindörökké veled maradhatok.

Szükségem van ehhez útmutatásodra, ezért könyörgök vezetésedért, Szentlélek Isten. Töltsd be, kérlek, szívemet erőddel, hogy igédet megértsem és megcselekedjem! Add mind többeknek a Felvidéken és szerte a Kárpát-medencében, hogy a világ zaja elhalkuljon és meghallják a Te halk és szelíd hangodat. Így munkáld, kérlek, hogy mind többen legyenek a megtérők és a Hozzád menekülők! Ébreszd fel és emeld magadhoz népünket, növeld gyülekezeteinket naponként az üdvözülők seregével! Könyörülj rajtunk! Ámen.

Molnár István

KEGYELMI AJÁNDÉK, HOGY BETEGEN IS ŐT SZOLGÁLHATOM

Boldogan tapasztaltam, hogy Isten ajándékeként, betegen is tudtam őt szolgálni. Amikor kórházban voltam, a betegársaimmal sikerült lelki kapcsolatot teremtenem, és így bizonyosságot tehettem előttük Jézus Krisztus szeretetéről.

Egy fiatal betegársam különösen fogékony volt a lelki dolgok iránt. Beszélgettünk Jézus Krisztusról, az ő megváltó kegyelméről. S ez a fiatal betegársam azonnal vitte is a betegek és ápolók közé a tölem hallottakat. Így komoly lelki pezsdülés indult meg a kórházban. Sokan imádkoztak, Istentől kérték gyógyulásukat. A nővérek pedig nagyobb szeretettel foglalkoztak a betegekkel. Megható volt ez a változás. Aztán különösen a búcsúzásom. Az osztályon dolgozó összes orvos és nővér felsorakozott, amikor elköszöntem, könnyek között.

A kórház elhagyása után az otthoni betegágyon folytattam a bizonyosságtételt. Elsősorban a családomban, de a látogatók felé is. Közben Isten kegyelméből egyre javult egészségi állapotom. Áldott legyen az én mennyei Atyám, gyógyító szeretetéért!

Abban mutatja meg igazán, hogy kicsoda ő, és milyen nagy a hatalma, hogy bár összetör és megaláz, de ez csak eszköz a kezében, amely által épülésünket, gazdagodásunkat, felemeltetésünket akarja munkálni. A megsebzésünk is már része a gyógyításnak, amelyet Isten éppen az általunk megtapasztalt módon akar

elvégezni rajtunk. Enélkül talán sohasem tudhatnánk meg, milyen áldott kézzel tud odahajolni megsebzett életünkhöz, hogy bekötözzön, ápolásban részesítsen és új erővel árásson el, és újra éppé tegyen.

Úgy van ez, hogy előbb adatik az Isten ítélete alatt meghajló szív keserves bűnbánata, aztán a bűnbocsánatban részesült, megigazult ember boldog bizonyossága. Előbb adatik a sok csalódás, kudarc és semmivé vált terv, aztán az Isten akaratába egészen beolvadó ember nagy békessége. Előbb adatik a sír felé haladó, romladozó élet a maga minden nyomorúságával, aztán a feltámadás romolhatatlan dicsősége mindörökké.

Isten elvégzi rajtunk munkáját. Belenyúl életünkbe, hogy észrevegyük: nem vagyunk sorsunk gazdái, hanem ő a mi Urunk. Minden azért történt velünk, hogy az övéi legyünk, és ne maradjunk a magunkéi. A maga tulajdonává farag bennünket, amikor titokzatos műhelye éles szerszámaival nyúl hozzánk. De a maga tulajdonává formál akkor is, amikor szelíd, jóságos kezével simogat.

Ezért hirdessük igaz, bűnbánó szívvel az ő kedve szerint: Jöjjetek, térjünk vissza az Úrhoz mindnyájan, akik eltávolodtunk tőle, hogy a miénk legyen az örök élet ajándéka!

Szenci László

Tündökölj Igazgyöngy

Isten rendelte így,
mert méltónak talált;
fénylő Igazgyöngy légy
az élet fonalán.

Nyomorúságodból
végleg szabadultál,
mihelyt alázattal
Krisztushoz fordultál.

Szíved csordultig van
igaz szeretettel.
Hevít a hit lángja,
kegyelem gyermeke.

Istentől lett mindez
érdemesnek talált.
Tündökölj, Igazgyöngy,
az élet fonalán!

Voltál számkivetett,
tűz lángja égetett,
átéltél kínokat,
keserűségeket.

Az Úrnak Szentleke
azóta beragyog.
Kisugárzásodat
méltán tőle kapod.

A legszebb az benned,
hogy másokért ragyogsz.
Ajándék-gyöngyfényed
szerteosztogatod.

Turányi Mária

A magyar költészet napja JÓZSEF ATTILA

József Attila 1905-ben született Budapesten. Apja 1908-ban elhagyta a családját, anyja egyedül nevelte két testvérével. Szegénységük miatt a két fiatalabb gyermek, Attila és Etus egy öcsödi gazdához került. Első verseskötete, Szépség koldusai címmel 1922-ben jelent meg, majd folyamatosan írta verseit. Legtermékenyebb időszaka 1923-1925 közé esett. Néhány esztendeig tagja volt a Magyarországi Szocialista Munkáspártnak. Több idegösszeomlásokon ment keresztül. 1937. december 3-án, Balatonszárszón mozgó vonat alá vetette magát.

Istenem

*Dolgaim elől rejtegetlek,
Istenem, én nagyon szeretlek.
Ha rikkancs volna mesterséged,
segítnék kiabálni néked.*

*Hogyha meg szántóvető lennél,
segítnék akkor is mindennél.
A lovaiddat is szeretném
és szépen, okosan vezetném.*

*Vagy inkább ekeszarvat fogva
szántanék én is a nyomodba,
a szikre figyelnék, hogy ottan
a vasat még mélyebbre nyomjam.*

*Ha csősz volnál, hogy óvd a sarjat,
én zavarnám a fele varjat.
S bármi efféle volna munkád,
velem azt soha meg nem unná.*

*Ha nevetnél, én is örülnék,
vacsora után melléd ülnék,
pipámat egy kicsit elkérnéd
s én hosszan, mindent elbeszélnek.*

A szépségről

Tudjuk, hogy közvetlenül nem láthatjuk Istent, de a természet szépségében, egy emberi arc szépségében, egy műalkotás szépségében megláthatjuk Isten dicsőségét. A szépet mindenki láthatja, akár hívő, akár ateista.

Mindkettő elgondolkozhat azon: mit látok, ha egy virágot szemlélek, ha egy szép tájra tekintek, ha Albrecht Dürer valamelyik festményén elmélkedem? A szépség mindegyikben ugyanaz. Keresztényként úgy értelmezem a szépséget, mint Isten dicsőségének visszfényét. A szépségben az ő nyomát látom.

HÚSVÉT

Jelképek és szokások

Elmúlt számunkban a húsvéti ünnepkörhöz tartozó nagyhét történéseivel foglalkoztunk. Jelen alkalommal bemutatunk néhány húsvéti jelképet és népszokást. Szatmári Sándor Ünnepeink című kiadványában érdekes magyarázatokkal szolgál az egyes húsvéti jelképek kapcsán.

A bárány – zászlós Bárány – a magyar református egyház címerében szerepel, és már 1561 óta látható a debreceni nyomda kiadványainak címlapján. A Bárány Jézus (Jel 5,12) magára vette a világ bűneit, a kezében tartott keresztes zászló a golgotai győzelemre utal.

A húsvéti tojás a népi hiedelmek szerint a termékenység jelképe. Piros színe Jézus véráldozatára utal. Amikor pedig a tojásban rejlő élet a maga idejében felrepeszti a tojáshéjat, az vallási szempontból azt jelképezi, hogy Jézus új életre kelt a sziklasír-ból. A húsvéti nyúl a népi hiedelemben szintén a termékenységre utal. Vallási szempontból kissé bizarr az az elképzelés, miszerint a nyúlnak nincs szemhéja, ezért úgy tűnik, hogy sosem alszik, így az örök éberséget, az örök életet jelképezi. Illetve a nyúl arra emlékeztet, hogy húsvét reggelén Péter és János egymással versenyt futva szaladtak az üres sírhoz (Jn 20,4).

A húsvéti locsolás általános népszokássá vált. Eredete az őskeresztyének húsvét hajnali megkeresztelkedésében keresendő. A 3. században a frissen megkereszteltek húsvéti úrvacsoráján tejjel és mézzel töltött kelyhet is áldottak, a későbbi évszázadokban pedig a sonkát, bárányt, húsvéti tojást is megáldották, mindezek azt fejezték ki, hogy Jézus gondot visel hívei testi táplálékára is.

A középkorban sok helyen az volt a szokás, hogy a húsvétvasárnap igehirdetés során meg kellett nevetetni a híveket. Erről Ravasz László úgy vélekedett, hogy a szószéken való furcsaságok helyett magának az evangéliumnak kell örömet okoznia.

Erdélyben a szász evangélikus fiatalok húsvét vasárnap a hegytetőről nézték a napkeltét, hogy a felkelő Napban a húsvéti Bárányt megpillantsák. A húsvéti hagyományok közé tartozik még az ún. Emmaus-járás, ami a húsvéthétfő reggelén szokásos rokonlátogatás volt.

Fritz Beke Éva

Az ateistának nem feltétlenül kell Isten felől értelmeznie a szépet, elég, ha hagyja, hogy a szép megérintse. Amikor közösen tekintünk a szépre, akkor engedjük, hogy megérintsen bennünket a titok, s nem számít, hogyan értelmezzük a titkot. A nézés mindig a szabadságba vezet. Ugyanarra nézünk, de ki-ki a saját szemével, és az a jó, ha mindenki megbízik a saját szemében.

Anselm Grün, német bencés szerzetes, teológus gondolatai

ETIKA A SZENTÍRÁS ALAPJÁN

Az Együtt a hit útján című gyülekezetpedagógiai könyv bemutatójával egybekötött teológia konferenciát tartottak a SJE Református Teológiai Kara rendezésében áprilisban. A konferencia előadói a könyv szerkesztésében résztvevő szakemberek voltak, akik oly módon nyúltak a gyakorlati teológiai témákhoz, mely nem biztos, hogy széles körben ismert.

Siba Balázs Bevezető gondolatok a gyülekezetpedagógiához című előadásában ismertette az alapfogalmakat, majd felvázolta, mit tehet a keresztyén közösség, hogy a hitben való növekedést a korosztályok különbözőségeit figyelembe véve segítse. Ehhez a fejlődéshez újra fontossá

válak a katekézis, de ezen nem csupán a gyermekek és fiatalok, hanem az egész gyülekezet tudatos tanítása értendő.

Szabóné László Lilla A gyermekek között végzett gyülekezeti szolgálat és lehetőségei címmel tartott előadást. Elmondta, hogy a 20. századot a gyermekek évszázadaként emlegetik. A 21. században azonban a gyerekkor eltűnik az aszfaltdzsungelekben. Ezért egyre nagyobb szerepe lesz a gyülekezeti katekézisnek, melynek lényege a gyermek felkészítése a felnőtt hitre. Az alapok lefektetése fontos, hiszen felnövekedvén egyre kisebb a hatásunk arra, hogy mi történik a fiatalokkal. Ez olyannyira hangsúlyos, hogy az új ki-

advány azzal is foglalkozik, hogy a gyülekezet miként tud odafordulni a gyermeket váró vagy már az újszülöttet nevelő fiatal szülők felé.

Szénási Lilla, a SJE RTK tanára A gyülekezet, mint támogató háttér a kamaszkor útkeresésében című előadásában azt a témát boncolgatta, hogy az egyházon belüli ifjúsági szervezetek milyen lehetőséget kínálnak a tartalmas együttlétre az útkeresés folyamatában. A legfontosabb kérdés, hogy a konfirmáció után mi történik: kínálkoznak-e alkalmak a tartalmas időtöltésre, közösségteremtésre, a pályaválasztásban tud-e segítséget nyújtani a gyülekezet. De az is egyre szembetűnőbb feladat, hogy az önkéntességre is nevelni kell a fiatalokat. „Az a felelősségünk, hogy ne utolsóként gondoljunk fiataljainkra, hanem velünk egyenrangú gyülekezeti tagként” – fejezte be előadását Szénási Lilla.

Az előadások ízelítőt mutattak abból, hogy a kiadvány hasznos olvasmány lehet mindenki számára, aki az egyház jövőéért az egyháztagok megismerésének igényével és elkötelezettségével kíván cselekedni. Hiszen a generációk különbözősége minden korábbinál nyilvánvalóbb, a szeretettel való alkalmazkodás viszont krisztusi tulajdonság.

Fritz Beke Éva

| REFORMÁTUS SZEMMEL

KRISZTUSI DEMOKRÁCIÁT!

Gondban van az ember, ha olyan fogalomról kell gondolkodnia, melyet szó szerint nem talál a Bibliában. De ha Isten Igéje alapján tájékozódunk és hitünkkel reflektálunk a valóságra, akkor nem hátrálhatunk meg a kihívást jelentő kérdésektől sem. Így szeretném most a demokrácia fogalmát elemezni.

A demokrácia egy szép tézis alapján: „a vezetők és vezetettek viszonyát sajátos módon szervező rendszer, ahol a vezetők számadással tartoznak, ahol a polgárok a politikai életet közvetlen módon, választott képviselők által alakíthatják. A demokrácia elképzelhetetlen konszenzusok nélkül és minden bizonnyal jobb, mint az autokrácia.” Mennyire szimpatikus mindez! Csak az a kérdés, miért nem működik?

Gyermekkoromban, a kommunizmus

idején a véleményünket nem mondhattuk el félelem nélkül. Miért van az, hogy véleményünket lassan már sehol sem mondhatjuk el félelem nélkül? Hiszen az embernek vigyáznia kell arra, hogy mit szabad gondolnia és mondania. Gyermekkoromban megszokhattam, hogy a kommunista közeg gyűlöli Krisztust. De miért van az, hogy ez a mai világ, amely a liberalizmust és a demokráciát hangoztatja, lassan jobban gyűlöli Krisztust, mint valamikor a kommunisták? Mi történt egyes nyugat-európai egyházakkal, hogy – a demokrácia jelszavát hangoztatva – mintha teljesen megfelelednének arról, hogy a világhoz való kiszolgáló alkalmazkodás nem a keresztyén utat jelenti. A prófétai küldetésüket az ilyen egyházak teljesen elfelejtették.

De a demokráciával nemcsak a jelenben

vannak komoly gondok, hanem a múltban is voltak. Pedig Isten számtalanszor figyelmeztetett: „nem az én gondolataim a ti gondolataitok” (Ézs 55,8). Gondok voltak már akkor is, amikor az emberek demokratikusan eldöntötték: megépítik Babel tornyát, elkészítik az aranyborjút, királyt választanak a pogányok mintája szerint. Demokratikus volt az is, amikor Jézus perében „felkiálta az egész sokaság, mondván: Vidd el ezt, és bocsásd el nekünk Barabbást” (Lk 23,18)!

Jézus így kesergett Jeruzsálem és sokszor így kesereg a mi életünk felett is: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megöled a prófétákat és megkövezed azokat, akik hozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá, és te

nem akartad. Ímé, pusztán hagyatik néktek a ti házatok. Mert mondom néktek: Mostantól fogva nem látok engem mindaddig, mígnem ezt mondjátok: Áldott, aki jó az Úrnak nevében” (Máté 23, 37-39)!

Jézus szavai találóan fogalmazzák meg életünk nagy tragédiáját, de a demokráciáról alkotott véleményünk deficitjeit is. Különös ellentétpárok rajzolódnak ki Jézus szavai hallatán: a békesség városa és a gyilkos ösztönök, az isteni jó szándék és a makacs emberi elutasítás, az isteni „akarom” és az azt elutasító emberi „nem akarom”. Egyszerre látjuk az isteni üdvörténetet, de az emberi büntörténetet is minden ismert jellemvonásával és következményével.

Ott van ebben az igében, hogy az Isten nélkül élő ember a maga tudományos, politikai, ideológiai meggyőződése fanatizmusával hallgattatja el a prófétai figyelmeztetést. Ott van az igében az eltévedt ember, aki félreismeri Istent, és nem fogadja el, hogy csak az ő közelében: szárnnyai alatt, szeretetközösségben érdemes

élni. Különben magányos és védtelen marad, teljesen kiszolgáltatva a világ gonosz erőinek. Ott van az igében az ember, aki külsőleg talán Isten jelét hordozza magán, de nem akarja, hogy Isten mondja meg, mi a jó és mi a rossz. És azt sem, hogy mit tegyen vagy mit ne tegyen. És ott van az igében az ember, aki szeretné letudni a bűnökét olcsó kegyelemmel: egy kis vallásos teljesítménnyel, imádsággal vagy kegyes cselekedettel.

Jézus sír Jeruzsálem felett. Meg a mi nagy demokratikus elgondolásaink felett is! A megfogalmazott ítélet nem azért tragikus, mert az ilyen élet „pusztán hagyatik...”, vagy mert nem lesz rajta áldás, hanem mert abban nincs jelen Krisztus! A demokrácia azért nem működik tökéletesen, mert mi sem működünk tökéletesen! Velünk, emberekkel van a baj, akik a demokráciát működtetnék. Istentelen Pilátusok, vakbuzgó farizeusok, nyereségorientált vámszedők nem tudnak igaz demokráciát teremteni! És amíg mi vakon

követjük őket, tévutakon fogunk járni!

De van egy másik demokrácia is, amely Isten emberségességéből fakad. Ez a demokrácia a betlehemi jászolbölcsőnél kezdődött, hogy a gólgotai kereszten és a nyitott sírnál teljesebben ki. Mi demokratikusan megfeszítettük, ő pedig mérhetetlen isteni szeretettel megváltott bennünket! „Mindaddig” nem lesz áldott a demokrácia, amíg el nem fogadjuk ezt a szeretetet. „Mindaddig” amíg nem mondjuk: „áldott, aki jó az Úrnak nevében!” „Mindaddig”, amíg életünk és gondolkodásunk középpontjába nem kerül ismét Krisztus!

Csak így oldódnak fel az ellentétpárok, mert akkor már mi is azt akarjuk, amit Krisztus akar: „demokratikusan” szeretni, megbocsájtani, szolgálni és a keresztyén igazságokért határozott igennel vagy nemmel sikraszállni. Mert az igazi demokrácia az, ha nemcsak el tudom mondani, de a Szentlélek által meg is tudom élni Krisztus akaratát.

Erdélyi Pál

MEGEMLÉKEZÉS |

Michal Hromaník (1929–2019)

Michal Hromaník 1929. október 12-én született Lasztómér településen, egy hívő, szerény és dolgozó család hatodik gyermekeként. Tanulmányait szülőfalujában, majd a nagymihályi gimnáziumban végezte. Keresztyén cikkeket már 1947-től írt és publikált. 1949 és 1953 között teológiát tanult Prágában, és egy évet Svájcban.

1958-tól választott lelkészként szolgált Jenke, Tasolya és Keresz gyülekezeteiben. Majd 1986-tól 2005-ös nyugdíjba vonulásáig Homonna, Varannó és Nagymihály gyülekezeteiben. Amikor 2014-ben 85. születésnapját és házasságkötése 60. évfordulóját ünnepelte, az istentiszteleten együtt imádkozott hitvestársával, Olgával.

Michal Hromaník Egyházunk püspökhelyettese volt, 10 hónapon át helyettesítet-

te is a püspököt. Tagja volt a Zsinati Tanácsnak, az Eperjesi Refomátus Egyházmegyében esperesi tisztséget töltött be. Egyházunkat külföldi fórumokon is képviselte: Ottawában, Soulban, Vencouverben, Karlove Vary-ban, Princetonban, New Jersey-ben és Strassbourgban.

Mindezek mellett az egyháztörténelem szakértője volt. Nagymihályban az ő működése alatt alakult meg a helyi gyülekezet. Nagytiszteletű úr szenvedélyesen hirdette az ígét, a helyi általános iskolában és gimnáziumban hittant tanított. Meglátogatta a betegeket és időseket is, saját otthonaikban és intézményekben egyaránt. „A parókián az ember nem ura saját idejének” – idézte őt egyszer felesége, Olga asszony, aki mindenben támogatta őt: közösen élték meg az Úrtól kapott küldetést.

Nagymihályi lelkipásztori szolgálata idején, 1996-ban épült fel a város református temploma, mely a település jellegzetes épületévé vált, és számos egyházi rendezvénynek adott helyszínt. De tasolyai működése idején is épített templomot, ez a munka 1969-ben kezdődött.

Michal Hromaník búcsúztatója 2019. március 15-én volt a nagymihályi templomban. A szertartáson özvegye és fiaik fogadták a résztvevőket nyílvánítókat. Ján Semjan püspökhelyettes a szószékről hirdette a Jézus Krisztusban való reménység szavait. A Soli Deo Gloria gyülekezeti énekkar Veronika Savková vezetésével szolgált. A kántori szolgálatot Stanislav Kasinec látta el. A temetésen a Nagymihályi Református Egyházmegye esperesasszonya, Erika Dékányová, a gyülekezet

presbitere, Matúš Gazdovič és Jenke polgármestere, Jaroslav André mondott beszédet. A temetésen a nagytiszteletű úr legkedvesebb énekei: Ó, Bože, bližšie chcem vždy k Tebe byť és a Krásnu vlast pripravil pre svoj ľud hangzotak el. A temetés utáni szeretetvendégségen Juraj Brecko, az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese imádkozott.

Elismeréssel és hálával fogunk emlékezni a tevékeny és áldozatkész emberre, akinek az élete küldetés volt. Ő is, mint az Úr minden tanítványa megküzdött az őt ért megértést és meg nem értést, a hálát és hálátlanságot, a csodálatot és gúnyolódást. Az idő, amit köztünk töltött, örökkévalósággá kezdett válni. Az Úr áldja meg az itt maradókat és vigasztalja meg gyászoló népét.

Juraj Gajdošič

EGYMÁST, MINT TERHET ELHORDOZNI

„Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazságotok helyre az ilyet szelíd lélekkel. De azért vigyázz magadra, hogy kísértésbe ne essél! Egymás terhét hordozátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét” (Gal 6,1–2).

Nem, ez nem egy adakozásra való felhívás. Legalábbis nem a szó anyagi értelmében. A fenti igeverset nagyon gyakran látni különböző gyűjtések és adománykérések mottójaként. Ha azonban megvizsgáljuk a szövegkörnyezetet, tehát a galatákhoz írott levél 6. fejezetének első öt versét, akkor azt látjuk, hogy a Pál apostol a teherhordozást nem elsősorban anyagi megsegítésként érti.

Az eredeti görög szövegben a „teherhordozás” szó jelentése: segíteni, a másik baját elviselni, elviselni a másik hibáját. Pál tehát a lelki terhek elhordozására szólítja fel a gyülekezetet. Itt nagyon is lényeges kitétel, hogy mindezt egy gyülekezetnek, a hívők közösségének mondja. Így nyer igazi értelmet a bűnben való tetten érés, amire az apostol a fejezet első versében utal. A másik bűnét is el kell tehát viselnünk. Íme, milyen reális kép él az

apostolban a galaták gyülekezetéről. Egyáltalán nem olyan idealisztikus, amilyennek mi az őskeresztény gyülekezeteket gondolni szeretjük. Ugyanakkor mennyire távol van ez a hozzáállás a szenteskedő törvényeskedéstől, amelynek csupán a külsőségek számítanak. Ezzel tehát azt mondja az apostol a gyülekezetnek, hogy közületek egyen-egyenként senki sem tökéletes, de egy közösségként, akik a Mesterre tekintetek, legyőzhetitek a Gonosz erőket, kísértéseket. Fontos ezért, hogy ne széthúzó, hanem összetartók legyetek, akik egymás terhét hordozzák. Csak a legvégső esetben vessetek ki valakit magatok közül.

Így nyer értelmet a második versben a Krisztus törvényének betöltése. Látszik már, hogy Krisztus törvénye a szeretet és a megbocsátás. Ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy nem kell igyekeznünk betartani a parancsolatokat és az erkölcsi törvényeket, de tudnunk kell, hogy emellett létezik a szeretet törvénye, amely képessé tesz megbocsátani a törvényszegést, ezzel érvényre juttatva egy magasabb értéket.

Csak az értheti meg a teherhordozás igazi értelmét, aki már átélte, hogy Jézus

Krisztus az ő bűneit is elhordozta a kereszten. A Szentírás Krisztus kereszthordozására ugyanazt a szót használja, amit itt a „teherre”. Velünk tehát Krisztus már megtette, hogy elhordozta bűneink terhét. Úgy, hogy önmagát adta értük áldozatul. Vajon értjük ezt igazán?

De mi köze mindennek a diakóniához? A szeretetszolgálat a bűnnel terhelt életek megsegítését jelenti. (Bár tudjuk, hogy létezik a társadalomban az a szegény réteg, amelyről Jézus azt mondta a tanítványoknak, hogy „mindig veletek lesznek”.) A rossz szociális vagy anyagi helyzet gyakran valamilyen függőségnek vagy a csalás és hazugság valamilyen formájának következménye. A szeretetszolgálat egyik feladata, hogy azokat az életeket, amelyeket a Sátán (a szó eredeti jelentése: Szétdobáló) lerombolt, segítsen visszaépíteni. Ez a legtöbb esetben nem érhető el a személy életének megváltozása, hitre jutás nélkül. Ennek a hitre jutásnak és hitben maradásnak a helye az a gyülekezet, amelyben képesek a testvérek megbocsátani egymás hibáit – nem felejtve, hogy az ő bűneiket is meg kellett bocsátani Krisztusnak.

Haris Szilárd

| GONDOLATOK

MÓZES, A KÖZBENJÁRÓ

Ha meg akarjuk érteni Mózes közbenjáró szolgálatát, Isten előtt való tusakodását, ismernünk kell az előzményeket. Az történt ugyanis, hogy amíg Mózes Isten hegyén tartózkodott, a nép a hegy lábánál szörnyű bűnt követett el. Áron segítségével aranyborjút készítettek, majd áldozatot mutattak be és azt kiabálták: „Ezek a te isteneid, akik kihoztak téged Egyiptom földjéről”.

Mintha a nép agyából teljesen kihullott volna, hogy Isten volt az, aki hatalmasan vezette őket: száraz lábbal át a Vörös tengeren. Mintha a nép teljesen megfélemedezett volna arról, hogy az Úr volt az, aki vizet adott nekik, amikor szomjaztak a pusztá kellős közepén. Az aranyborjú nyilvános meggyalázása volt Isten dicsőségének. Méltán hangzik hát Isten ítélő szava a pusztában.

Az egyik oldalon az Úr a maga hűségével, a másik oldalon a nép a maga hűtlenségével, e kettő között pedig Mózes, a

közbenjáró. Mózes látta népének korlátolt gondolkodását, az esztelenség határán mozgó tetteiket és mégis könyörgött Istenhez: „Kérlek! Ez a nép nagy bűnt követett el, de most bocsásd meg bűnüket!” Mózes mindenképpen tudni akarta, mi lesz a továbbiakban a néppel, ezért kiáltott újra: „Ha kedvet találtam szemeid előtt, mutasd meg nekem a Te utadat!”

Isten így felet Mózesnek: „Az én arcom menjen-e veletek?” Igen, ez volt a fontos! Ezt kívánta Mózes. Mert arra volt szüksége az egész népnek, hogy Isten jelenlétével legyenek, vagyis hogy ő ott legyen közöttük. Közlebről vizsgálva Mózes kérését, valójában azt mondja, hogy Isten arca forduljon feléjük. Az Ótestamentumban az elfordított arc érdektelenséget, elidegenedést, érzéketlenséget vagy idegenkedést jelent. Az odafordult arc ellenben biztonságot, részvétet, vonzalmat és jóakaratot. Ez volt Mózes szándéka: az Úr jelenlétének bizonyosságában járni – Isten bele-

egyező szava azért hatott napsugárként szívére.

Isten – ígérete szerint – hűségesen velük járt, de elszomorító, hogy Mózesen kívül csak kevesen éreztek meg valamit Isten jelenlétéből. A nép nagy többsége nem sokat tapaszt meg ebből a jelenlétből. 40 éven át hidegek és kemények maradtak. Igaza volt Mózesnek, amikor Isten előtt ezt mondta: „Bizony keménynyakú nép ez!” Megkísért bennünket a gondolat, hogy kárhoztassuk ezt a viselkedést, de ne tegyük! Vajon, mi jobbak vagyunk? Vajon a mi gondolkodásunkat, akaratunkat és cselekedeteinket mindig Isten jelenléte járja át? Ha számadás tartunk, akkor nem ítélkezünk felettük, hanem szégyenkezve beismerjük, hogy nagyon sokban hasonlítunk Izrael fiaihoz.

Mózes tudja, hogy ő az Úr előtt kegyelmet talált, de ez számára nem elég. Azt akarja kiharcolni Istennél, hogy ez a kegyelemben legyen nyilvánvaló a nép szá-

mára is. Ezért viszi Isten elé így a kérését: „Én és a te néped...” Ebben nyilvánul meg népe felé való ragaszkodása és szeretete. Nemrég még keménynyakú népnek kellett neveznie őket. Még alig csillapította le az Úr haragját, hogy el ne pusztítsa az egész istentelen sokaságot és máris úgy áll ki a népért, mintha az Úr parancsolatainak megfelelné. De számolt Istennel, az ő hűségével és segítségével. Megértette: ez a nép Isten választott népévé csak úgy lehet, ha Isten keze formálja. Mózesnek ez a hite Isten jelenlétében erősödött és érelődött meg.

Nem kellett csalatkozni. A másokért végzett szolgálatnak meg lett a várt és re-

mélt eredménye, elnyerte az Úr ígését: „Megteszem azt is, amit kívántál, mert kedvet találtál szemeim előtt és név szerint ismerlek téged.” Mózes azt a kegyelmet, melyben őt az Úr részesítette, népe javára fordította és mindent elnyert Istentől, amit kívánatosnak látott. Mózes közbenjáró szolgálata abban mutatkozik meg legtisztábban, ahogy a népért könyörög.

Ezt az áldott, közbenjáró szolgálatot tette teljessé a mi Urunk, Jézus Krisztus. Egész élete, minden tette és cselekedete, főpapi imája, a golgotai kereszten elmondott könyörgése, majd halála Isten választott népéért való harc és küzdelem volt. Így lett mindannyiunk számára Is-

ten kegyelme és bűneinknek bocsánata valósággá. Csak az a Közbenjáró képes így tusakodni népéért Isten jelenlétében, aki teljes mértékben tudatában van annak a kapcsolatnak, mely őt mind az egyik, mind a másik oldalhoz köti. Csak a Közbenjáró képes saját életét is feláldozni azért, hogy népét kiragadva a halálból és a romlásból, megszerezze számára az irgalmat és kegyelmet. Ez a Közbenjáró az Úr Jézus, „aki a mi tökéletes váltságunkra és igazságunkra adatott nekünk” (Heid. káté. 18. k.).

Gyüre Zoltán

BIZALOM – MEGBÍZHATÓSÁG

Az utóbbi időben gyakran találkozunk olyan nézetekkel, hogy nem érdemes bízni senkiben, nem érdemes senki előtt megnyitni a szívünket, nem szabad, hogy kitegyük magunkat annak a veszélynek, hogy őszinteségünkért bántsanak minket. Erre válaszul az internet világában lehet találkozni bizonyos tanácsokkal, például: ha egyszer csalódtál valakiben, az a helyes, ha hátat fordítasz neki, tehát az a legjobb, ha te is úgy viselkedsz mindenkivel, ahogy veled viselkedtek.

Ez azonban egy olyan tanács, amely arra vezet, hogyan váljon az ember teljesen elszigeteltté, magányossá. Vagyis mintha csak a teljes bezárkózás előzhetné meg azt, hogy sebeket kapjunk. Valóban, gyakran csalódunk: egy barátban, a társunkban, egy testvérben, de akár Istenben és magunkban is. Megtoldják ezt a félreértések, az emberi rosszindulat és a hamis elvárások. El kell ismernünk, hogy

sokszor megalapozott a bizalmatlanság, hiszen sajnos gyakori, hogy visszaélnék jóhiszeműségünkkel. De ez még nem jogosít fel arra, hogy mindenkivel szemben bizalmatlanok legyünk.

Miért is fontos a bizalom mindezek ellenére? Talán azért, hogy ne csak benne legyünk a kapcsolatainkban, emberi viszonyainkban, hanem ezeket ápolni is tudjuk. Hiszen amikor társadalmi méretekben oly sok ember – akaratlanul bár, de – magányossá válik, még inkább láthatóvá válik, mennyire szükségünk van társra, élő kapcsolatokra, a másik ember közelségére. Szükségünk van ápoló kapcsolatokra, hogy érzéseinket, gondolatainkat megoszthassuk. Mindazt, amit átélünk: a fájdalmakat, az örömeiket, a bánatot, a jó híreket. Szükségünk van bizalmas emberekre, akik előtt felfedhetjük szívünk titkait. A kérdés talán nem is az, hogy mi meg tudunk-e bízni másokban, hanem,

hogy mi megbízhatóak vagyunk-e? Induljunk ki magunkból – mondhatnánk. Ha én megbízható vagyok, akkor leszek képesek ugyanezt feltételezni a másokról.

De magunkból kiindulni – végső soron mégis tévedéshez vezet. Leginkább arra van szükségünk, hogy megbízzunk Istenben. Hogy feltétel nélkül rá merjük bízni magunkat, hogy rátámaszkodjunk személyiségünk minden terhével. Mert ha az egész világban csalódnánk is, őbenne soha nem csalatkozhatunk, mert ő meg nem csal minket. Amint a 272. dicséret 2. versszakában énekeljük: „Mind jó, amit Isten tész, Ő engemet meg nem csal, De igaz ösvényen viszen, Én megelégszem azzal, Hogy kedvében, Kegyelmeiben Ő forgatja dolgomat, Csak rá hagyom magamat”.

Csonthó Aranka

HIT ÉS ÜDVÖSSÉG

Általában úgy tudjuk, hogy a keresztyén életvitel célja az üdvösség, azaz az Isten országában való örök élet. Ehhez a gondolathoz azonnal az a megállapítás is kapcsolódik, hogy üdvösségünket az Úr Jézus vívta ki halálával, és minden további teológiai fejtegetés ezen alapszik.

Ez a két tényező azonban teológiai gondolkodásunkban különböző jellemzőkkel rendelkezik, és sokoldalú jelentőséggel bír az életorientáció számára. A keresztyén hit összefoglalásánál elég hamar és könnyen orientálódunk. Talán azért is, mert

nagyon egyszerű felismerésről van szó, amelynek kettős jellege van, amit talán két szóval foglalhatunk össze: hit és üdvösség.

Annak ellenére, hogy ez a két valóság nagyon szorosan összetartozik, mégis előfordul, hogy – mivel keresztyén identitásunk mindkét szférájának gazdag teológiai alapja és tartalma van – a hit és az üdvösség vagy teljesen összemosódik, vagy az történik, hogy válogatás szerint ezt a két tényezőt hol az egyik, hol a másik nézőpontból szemlélik. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy nem tesznek pontosan

különbséget a hit jelentősége és az üdvösség között, ezért előfordulhat, hogy hol az egyik, hol a másik kiüresedik.

Ez a veszély erősen megbonthatja a keresztyén spiritualitás stabilitását, mert megtévesztheti némely keresztyén közösség életét, sőt deformálhatja annak teológiai életét is. Talán ezért is szükséges definiálni, hogy mit jelent a hit keresztyén életünk számára, hogyan függ össze az üdvösséggel, min alapszik életünkben az üdvösség, és miért szükséges a helyes eszkatológiai irányultság, miközben erősen állunk a hit

alapján, azon az alapon, amelyet az Úr Jézus Krisztus számunkra lerakott. Most megpróbáljuk ezt a két valóságot közelebbről is kibontani, ahogy református teológiai rendszerünkben szerepel.

A hit

Ahogy már utaltunk rá, hitünk Jézus Krisztushoz kapcsolódik, aki golgotai halálával bűneink bocsánatát adja. Természetes, hogy az ember nem szabadulhat egyedül hibáitól, nem szabadíthatja ki magát múltja kötelekeitől, magától képtelen elhagyni megkötözöttségeit, amelyek életét nyomorgatják. Ehhez Isten kegyelmére és erejére van szükségünk, ami által a bűn hatalma megtörik, és mi ennek köszönhetően válunk szabadokká.

Ez azzal is összefügg, hogy tiszta szívét nyerünk, és Isten szabad lelkiismeretet és új reménységet ad nekünk, hogy ebben az életben a büntetés és kárhozat fenyegetése nélkül élhessünk tovább. Így válunk alkalmasakká arra, hogy kiegyensúlyozott életet éljünk, hogy tudjunk szeretni, teljesíteni Isten akaratát és olyan értékeket alkotni, amelyek hasznosak az egészséges keresztyén életben.

Ez egyúttal egy olyan életirányultság, amelyben Istenhez közeledhetünk, küzdünk jelenlétéért ebben a világban és ehhez szinte magától értetődően kapcsolódik az a törekvésünk is, hogy Isten dicsőségére éljünk, és valamit az Ő mennyei dicsőségéből meg is jelenítsünk. Egyúttal az a vágy hajt minket, hogy ezt a tiszta és egészséges irányultságot kövessük, mert ez teszi földi életünket értékessé és értelmessé. Fontos számunkra, hogy ebben szilárdak legyünk, hogy küldetésünket ebben a világban felelősségteljesen hordozzuk, és átéljük az elégedettséget: mikor életünk elmúlásához érkezünk, megelégedéssel vegyük tudomásul, hogy földi pályafutásunk a végéhez ért.

Így nem fogunk pánikba esni, hogy földi életünk ideje gyorsan elrepült, pedig nem győztünk élni rendesen, felelősségteljesen és nem tudtuk betölteni azokat a lehetőségeket, amelyeket Isten kegyelme a tartalmas keresztyén élet betöltéséhez számunkra felkínált. Nincs jobb annál, mint földi időnkét és pályafutásunkat szívbeli békével és megelégedéssel befejezni, olyan emberként, aki célba ért és betöltött mindent, amit életében be kellett töltenie. Lehet, hogy ez a vízió kissé idealisztikus, de alapjában véve ezt akarja elérni minden

hívó keresztyén. Enélkül az irányultság nélkül bizonyos frusztráció kezd el dolgozni bennünk, hogy talán eltékoztunk az életet, vagy nem használtuk ki értékalkotásra. Ezért, ha ez a vágy kissé felnagyítottnak vagy emberfölöttinek tűnne is, mégis minden reménység célja ennek elérése. Lehet, hogy az élet különböző szakaszaiban ez a reménység túlterhelődik, mégis földi törekvésünk fontos tényezője.

Az üdvösség

Fontos látnunk, hogy keresztyén életünk nem csak a földi viszonyok és összefüggések terében folyik, értékelődik, és nem csak ebben nyer meghatározást. Bizonyára világos, hogy Jézus Krisztus számunkra: a Megváltó, nemcsak abban az értelemben, hogy megvált a bűntől és megszabadít annak terhétől, hogy földi időnkét kiegyensúlyozottan, az Atyával megbékülve és szívbeli békességgel tölthessük, hanem abban az értelemben is, hogy ő nyitja meg számunkra a jövő lehetőségét, és a mennyei örökkévalóságba vonz minket.

Ennek a valóságnak a figyelembevételében tudatosítani kell, hogy bár a Krisztusban való megváltás földi esemény, de ezzel rálátásunk lesz a földin túli örökkévalóságra is. Ezért hiba volna, ha csak arra figyelünk, hogy mit jelent számunkra Jézus halála a földi élet boldogulására nézve, és megfeleledkeznénk azokról az értékekről, amelyek Isten áldásaként csak az elkövetkező áionban (világkorszakban) jönnek számításba. Fontos tehát, hogy ezt a jövőt valamilyen „földi gondtalanság” miatt el ne veszítsük látóterünkéből, és ne mélyüljünk el annyira földi életünkben, hogy üdvösségünk jövőjére már nem tekintünk.

Ezért a Szentírásban olvasni kell azokat a textusokat is, amelyek figyelmünket az üdvösségre fordítják, amely egyre valóságosabbá válik a jövőben, és ez arra készít minket, hogy az eszkatológiai üdvre készüljünk. Lehet, hogy az eszkatológia nehezen meghatározható, vagy egyes részletei összefolynak előttünk, de gondolkodásunkban nem szabad elveszítünk jövőbeli vonatkozásait, hiszen ez segít hittel rálátni a jövőre, ahol földi életünk ideje átfolyik a mennyei örökkévalóságba.

Gondolhatunk itt közvetlenül az Úr Jézus életére is, aki életének bizonyos idejét szintén itt, a földön töltötte: cselekedett és

tanított a neki adott lehetőség és idő szerint, ahogy azt az Atyától kapta, és amikor eljutott a halál határához, átment ezen a „sötét zónán”, hogy a mennyei világ valóságába lépjen. Miután föltámadott, fölment a mennybe és az Atya jobbára ült. Ez az jézusi életpálya számunkra is egy bizonyos sémát kínál, mely szerint mi is tájékozódhatunk. Ezért hitbeli látásunkból nem szabad kihagyni az elkövetkező élet eszkatológiai vonatkozásait, ebbe a mi Urunk nemcsak belépett, hanem számunkra is megnyitotta azt, hogy földi vándorlásunk után mi is beléphessünk oda.

Kár lenne, ha az Úr Jézust csak a halál határáig fogadnánk el: példaként tekintenék rá és követnénk – azonban az ő eszkatológiai távlatát már figyelmen kívül hagynánk. Hiszen ez az eszkatológiai távlat sokkal mélyebb értelmet ad földi életünknek. Nem lehet behatárolni születésünkkel és halálunkkal. Szétfeszíti ennek a „földi gravitációnak” a béklyóit és segít, hogy valóságosan számoljunk az eszkatológiai létbe való belépéssel. Ez a kilátás kimondhatatlan reménységgel és örömmel tölthet el, hiszen így jövőnkre nem borul köd és nem válik bizonytalanná vagy megkérdőjelezhetővé, hogy egyáltalán létezik-e. Sőt, átvezet nemcsak ezen a földi életen, hanem szó szerint vonz minket egyenesen az Isten trónusa elé. És ez a kilátás nem hagyhat minket hidegen, hanem kimondhatatlan örömmel és vágyakozással motivál, hogy egyszer ténylegesen eljussunk Isten orcája elé, és belépünk a hatalmas eszkatológiai üdvrendbe.

Összefoglalás

Ahogy már utaltunk rá a bevezetőben, hiba lenne, ha keresztyén szemléletünkben csak úgy tekintenék a hitre, hogy segítségével megbirkózunk földi életünk nehézségeivel, miközben nem vennék tudomást életünk eszkatológiai vonatkozásairól, amelyek Isten országának új valóságában kerülnek megélésre. De hiba lenne az is, ha elfordulnánk földi küldetésünkötől, és nem fordítanánk elegendő gondot jelen életünkre, és megvetnénk azt, ahogy ezzel a gnosztikusoknál találkozhatunk. Emögött az a szándék van, hogy szabadabban foglalkozhassunk a jövővel és a mennyei boldogsággal.

Egyik szemléletmód sem lehet önmagában teljes, mivel teológiai szemléletünk

veszélyesen beszűkülne, majd kiürülne. Ezért keresztyén életünk értelmezésénél figyelembe kell venni önazonosságunk és önértelmezésünk mindkét vonatkozását, ez azt jelenti, hogy amint ragaszkodunk kell a Jézus által szerzett üdvösségbe vett hitünkhöz, ugyanúgy ragaszkodunk kell ahhoz a reménységhez is, amely a Jézus által szerzett üdvösséget megragadja, mert ez biztonsággal bevisz minket a mennyei üdvösségbe.

Nem lehet, hogy gondolkodásunkban e két vonatkozás bármelyike kimaradjon, vagy háttérbe szoruljon, mint ahogy az is megengedhetetlen, hogy ezeket egymással szembeállítsuk, esetleg egymás alá rendel-

jük, bármilyen sorrendiséget is követve. Olyan ez, mint a ház és a teteje, amelyek összetartoznak, és csak úgy jelenthetnek igazi értéket, ha együtt épülnek fel – csak így lesz megfelelő az épület. Ezért a hit és az üdvösség egymástól elválaszthatatlan, amiként elválaszthatatlan egymástól a földi életért vállalt felelősség és az eljövendő világ reménysége is. Ezek egymás nélkül tökéletlenek.

Hitünkkel Jézus Krisztus áldozatának szikláján földi életünk házát építjük, de olyan tetővel fedjük be, amely egyúttal felfelé mutató jel is, ahová végül mindnyájan igyekszünk. Csak így élhetünk biztonságban és hitben. Itt, a földön a magasságos

Úr oltalmában vagyunk, de nem itt van a maradandó lakhelyünk, hanem a mennyeit keressük és várjuk (Zsid 13,14). Ott befejeződik minden földi küzdelmünk, oda mutat minden szolgálatunk, ott mutatkozik meg győzelmeink értéke. Ott várhatjuk egész földi létünk kiteljesedését az örök élet koronájának elnyerésével. Így nyithatjuk meg és zárhatjuk be földi életünk határait, valamint hitünk és reményünk dimenzióit, mert várjuk az új, mennyei valóságba való belépést, és az új eszkatológiai civilizáció megélését.

Peres Imre

INTERJÚ |

LÓT, ÁBRAHÁM ÚTJÁN

Számvetés az újlóti gyülekezet életéről

2014-ben a Kálvinista Szemle áprilisi számában jelent meg interjú Sándor Veronika lelkipásztorral, aki akkor négy éve szolgált az újlóti református gyülekezetben. Meglátogatuk a lelkipásztor asszonyt, úgy is mint folyóiratunk szorgalmas tudósítóját, hogy elbeszéljünk vele, miként élte meg az elmúlt öt esztendőt a közösségben és szolgálatában.

Tudná egy szóval jellemezni ezt az időszakot?

A megújulás jut először az eszembe. Sok áldásos alkalom mellett ingatlanjaink is folyamatosan szépülnek. Azért is hálás vagyok, mert az elmúlt öt esztendő a község vezetősége és a gyülekezet gyümölcsöző együttműködéséről is tanúskodik.

Áldott alkalmakat említ. Melyek ezek?

Fokozatosan vezettük be az egyes korosztályokat külön-külön megszólító istentiszteleteket. Ez mára már hagyománnyá lett – ami különösen nagy örömmel tölt el. Véleményem szerint ugyanis könnyebb egy-egy alkalmat bevezetni, mint megtartani. Az, hogy az istentiszteletek eredetileg tervezett felosztása megmaradt, azt üzeni, hogy sikerült megtalálni a lelki igényt. Az elmúlt kilenc év alatt így születtek a betegek és szeretteikre, az ifúságra és az idősekre figyelő istentiszteletek. Az utóbbi években vezettük be a januári közös ökumenikus istentiszteletet, és márciusban megtartjuk a világimanapot is. Lelki felüdülést hozott az elmúlt időszakban, hogy hosszú idő után jelentették a házi úrvacsora igé-

nyét is. Minden ilyen alkalommal meg tapasztalható Jézus ígérete, amely szerint ha ketten vagy hárman összejönnek az Ő nevében, Ő ott van (Mt 18,20).

Az istentiszteleteken kívül szolgált-e a gyülekezet egyéb alkalmakat is szervezni?

Igen. Nagyon kedves számomra, hogy a szomszédos pozbai egyházközséggel és leánygyülekezeteivel együttműködve évről-évről együtt tartjuk meg a tanévzárót, a játékos sportnapot és a gyermeknapot kirándulással. Voltunk már a gödi kalandparkban és a budapesti állatkertben is. De az 1848/49-es magyar szabadságharcra is együtt, közösen emlékezünk.

A gyülekezetek részére szervezett vetélkedőkbe is be szoktak kapcsolódni? Gondolok itt az énekversenyre vagy a bibliaismereti vetélkedőkre.

2015-ben Újlóton szerveztük az első egyházmegyei énekversenyt. Januártól folyamatosan készültünk, hogy a legapróbb részletekre is ügyelve a reformáció havában minden a helyére kerüljön. 33 bátor jelentkező vállalta a részvételt, és több mint százan hallgatták őket.

Az elmúlt ötéves időszakra esett a reformáció 500. évfordulója is. Hogyan emlékeztek?

Komolyan és szívvel készültünk. Hála Istennek, volt mire emlékeznie gyülekezetünknek is. Emléktáblát lepleztünk le, és ültettünk egy cédrusfát.

Amikor a felújítás alatt álló templomban jártunk, említette, hogy az épület 2017-ben volt 135 éves.

Méltó módon emlékeztünk meg a szorgalmas elődökről, akik 1882. márciusában tették le az alapkövet, és még ugyanazon év szeptemberére felépítették, berendezték, végül hálaadó istentiszteleten felszentelték templomunkat. Példaértékkel bír ez az utókor számára! Mélyen

elgondolkodtatott ez a szorgalom, és az Isten iránt érzett emésztő szeretet. Most, látva, hogy a felújítás alatt milyen állapotban van templomunk, még inkább erősödik bennem az elődök iránti megbecsülés. Kérdések vetődnek fel bennem: Mit jelent számunkra ma e hajlék? Van-e bennünk vágyakozás, hogy mielőbb elkészüljön, hogy újból a méltó helyen dicsőíthesük Urunkat? Amikor megemlékeztünk a templom 135. évfordulójáról, megálltunk a templomépítő gondnok sírjánál is, hogy lerójuk tiszteletünket. Úgy vélem, nem szabad megfeledezni azokról, akik áldozatot hoztak, és hoznak ma is Isten gyülekezetéért. Akik tisztségükben híven és igazán járnak, akik a gyarapodást igyekeznek előmozdítani, akik az egyház javát a maguk hasznának elébe helyezik, akik lelkieken teljes valójukkal jelen vannak az egyházban!

Gondolom, ezzel van összefüggésben, hogy a szószék alá, a talajba időkapszulát helyeztek el. Milyen elgondolásból történt ez az esemény?

Hitből való cselekedeteinkkel, életünkkel értéket hagyhatunk hátra az utókornak. Erre gondolva helyeztük el a Tikvát, az időkapszulát száz évre. Tehát, reménységünk szerint a reformáció 600. évfordulójakor nyitják majd fel. Ajándéktárgyakat, ünnepi tárgyakat, valamint az újlóti gyülekezetre jellemző emléket helyeztünk el benne. Ezen kívül minőségi fényképeket, hanganyagot és videofelvételt is. De a Tikva további eszmei értéket rejt magában. Eltevésekor gondoltunk arra is, hogy nyomatékossítjuk a több generációs áldást (5Móz 7,9). A gyülekezet jelenlegi gondnoka a templomépítő gondnok ükunokája. Az időkapszula kinyitásakor a reformáció 600. évfordulójakor akár jelen lehetnek a gyülekezet jelenlegi gondnokának ükunokái. Amiként 2017-ben megemlékeztünk néhai Kocsi János templomépítő gondnokról, s tettük ezt öt nemzedéknyi hátratekin-tésével, ugyanúgy szeretnénk ezt az öt nemzedéknyi távolságot meglépni előre tekintéssel.

Mivel a templom felújítás alatt áll, most hol tartják a gyülekezeti alkalmakat?

A gyülekezeti díszteremben. Bár Isten jelenléte nem köthető helyhez, mégis már nagyon várom mikor nyílik meg újra Is-

ten felújított hajlékának ajtaja az ő népe előtt. Addig is imádságban hordozzuk a munkálatokat s magukat a munkásokat.

A templom falán van egy emléktábla, amely a református hősi halottak nevét őrzi. Megtudhatnánk e valami közelebbit erről a tábláról?

A magyar reformátusok hősi halottaink neve van rá felvéve. De a templom mellett is van egy emlékün, azon a helyen, ahol 1945 márciusában egy ifjú gyülekezeti tag a virágvasárnapi úrvacsoraosztásra várva halálos találatot kapott a váratlan orosz légitámadáskor.

A bevezetőben említette, hogy egyre jobban halad gyülekezetük ingatlanjainak felújítása. Milyen ingatlanokról és felújításokról van szó?

Rengeteget pályázunk, folyamatosan dolgozunk. Isten iránti hálaadás van a szívünkben, s egyben köszönetet mondunk a Magyar Kormánynak, hogy lehetőséget teremt a növekedésre. Az elmúlt pár évben megújultak a parókia nyílászárói, a gyülekezeti konyha, a díszterem, a folyosó, a parókia és a templom fűtésrendszere, a templomkert, térkövet raktunk le, építettünk egy garázst, felújítottuk a halottasház tetőszerkezetét, kicseréltük a templomajtót. Most újulnak a templomfalak, mivel nagyon nedvesedtek.

Úgy tudom, hogy a községben működik egy polgári társulás is, mely kapcsolatban áll a gyülekezettel. Mikor és milyen céllal alapították?

A pénzforrásokat keresve 2016-ban úgy döntöttünk, hogy alapítunk egy Forrás Lót elnevezésű polgári társulást a jövedelemadó 2%-os felajánlásra. Isten iránti hálával tapasztaljuk, hogy nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül évről évre többen nyitottak a megszólításra. De az elmúlt kilenc évben németországi testvéreinktől is kaptunk segítséget. Köszönettel gondolunk segítségnyújtásukra, adományaikra.

A magyar ajkú református gyülekezetek körében nagy iramban folyik az óvodaprogram. Újlót bekapcsolódott a programba?

Sajnos ezzel a lehetőséggel gyülekezetünk nem tudott élni. Nyilván nagy öröm lenne bennünk, ha hálaadással büszkélkedhetnénk egy egyházi magyar intézménnyel, de községünk lakossága 90%-ban szlovák nemzetiségű és római

katolikus vallású. A gyermekek a szlovák állami óvodába és iskolába járnak.

Ez a helyzet hogyan érinti a református hitoktatást?

A hitoktatást és a konfirmációra való felkészítést az iskolában tartjuk. Természetesen a gyülekezet nyelvén, magyarul folyik az oktatás, de a tananyagot szlovákul is összefoglaljuk. Ez mára elkerülhetetlen. Igyekszünk őrizni magyar identitásunkat, anyanyelvünket, ám az is cél, hogy a gyermekek teljesen megértsék az Istenről szóló tanításokat, ezért a szlovák nyelvet is használunk kell. Így van a katekizációval is, bár a konfirmáció magyar nyelven történik. A gyermekek anyanyelven tesznek bizonygatót, hitvallást és fogadalomtételt.

A gyermek-istentisztelettel, köznyelven a vasárnapi iskolával mi a helyzet? Ez hogyan működik az újlóti gyülekezetben?

A vasárnapi iskolát az istentiszteletek ideje alatt a tanácsteremben tartjuk. Az óvodáskorú gyermekek is látogatják. Nagyon szeretik ezeket az alkalmakat, vezetői mindig kreatív ötletekkel készülnek. A gyermekek nagyon fogékonyak a tanulásra. Lehetőségeinkhez mérten énekversenyen, szavalóversenyen, rajzversenyen vesznek részt.

Az öt évvel ezelőtti interjúban említette a gyülekezetei Remény Énekkart. A kórus aktívan működik ma is?

Igen, gyülekezetünk tagjai máig is meghatóttan fogadják a Remény Énekkar fellépéseit. Jelenleg az énekkar nyolc tagból áll, négy női és négy férfihang szólal meg benne. Az éneket szintetizátor aláfestése segíti. Egy-egy ünnepi alkalmon három énekkal szolgálunk. Az életkort tekintve a tagok többsége a 40-es éveikben jár. Hálaadás vagyok, mert a próbákat ígét olvasva, imádságos légkörben tartjuk.

Milyen tervekkel néznek a jövőbe? Miért imádkoznak mostanában?

Sok változáson mentünk keresztül. És meggyünk tovább – nekifeszülve futunk, bízva abban, hogy egyenest előre, a cél felé tart utunk. Istentől kérünk áldást, erőt a lelki és a fizikai építkezésben. Nem csupán várakozva, mert tapasztaljuk, hogy „nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének” (Jak 5,16).

Fritz Beke Éva

FIÚK ZÖLD NYAKKENDŐBEN

Bár felvidéki gyülekezeteinkben meg lehetőségen ritkán találkozni egyenruhás cserkészekkel, a katolikus közösségben egy-egy ünnepség alkalmával már nagyobb eséllyel. Leginkább történelmi megemlékezésen, koszorúzáson van esélyünk összefutni a zöld vagy sárga nyakkendőt és homokszínű inget viselő fiatalokkal, gyermekekkel.

Pedig a második világháború alatt a komáromi Timóteus-palotában is működött cserkészet. Ezt Keszeg Pali bácsi lévita elbeszéléséből tudom, aki a komáromi gyülekezet tagja volt. Manapság gyülekezeteinkből alig páran állnak cserkészek, Magyarországon viszont több református gyülekezet mellett működik ma is egy-egy cserkészcsoport. A Kálvinista Szemle olvasói számára egy háromrészes cikksorozatban szeretnék bepillantást nyújtani a Cserkészet, és különösen a felvidéki cserkészek világába, lelkeségébe.

Az angolok a 19. század végén sorra igazták le a dél-afrikai törzseket, hogy megteremtsék a páratlan természeti kincseket magában foglaló afrikai brit gyarmatbirodalmat. A törzsek és a 17. században odaköltözött holland és flamand telepesek elleni háborúkban kapott Robert Baden-Powell (1857–1941), az ekkor már Indiát járt lovassági tábornok felderítési feladatokat, amelyek során a zord afrikai őserdőkbe vagy a hegyek közé kellett vezetnie a csapatát.

BP rájött, hogy az angolok csak akkor győzhetnek le a bennszülötteket, ha katonáik ugyanolyan jó túlélési fortélyokkal, csodálatos éhség-, szomjúság- és fájdalomtűrő képességekkel rendelkeznek, mint az ellenfél harcosai. BP legnagyobb haditette a Második búr háború (1899–1900) alatt történt, amikor a Mafeking erődöt 217

napig védte az ötszörös túlerőben lévő ostromlók ellen.

A körbezárt erődből a felderítő- és futárszolgálatot a fegyveres harchoz még túl fiatal – általa kiképzett – fiúk teljesítették sikeresen. Ők lettek a későbbi cserkészfűú példaképei. BP-t az afrikai harcok után hazavezényelték Angliába, itt tapasztalatai alapján megírta a Segédanyag a cserkészethez című katonai kiképzési kézikönyvet. Legnagyobb meglepetésére könyve a civilek közt bestseller lett. Sok hálálkodó levelet kapott tanároktól és nevelőktől, hogy könyve alapján micsoda sikereket ért el az addig megzabolázhatatlannak tűnő kamasz fiúk nevelésében

Az egyik ilyen borítékban egy könyv volt, amelyet a kanadai Ernest Thompson Seton (1860–1946) küldött neki. Saját művét, az Indiánok erdei túlélő tudománya címmel. Seton amerikai kalandor volt, aki fiatal korában festőművésznak tanult Európában, de amikor megbetegedett, a kanadai vadonba vonult el meggyógyulni. Itt eltanulta az indiánoktól az erdei élet fortélyait, és csakhamar Amerika-szerte elismert vadász és természetrajzoló lett.

Amikor megírta a Vadállatok, amelyeket ismertem (1898) című önéletrajzi ka-

landregényét, egy csapásra gazdag ember lett. Az ekkor megvásárolt farmon azonban a közeli település lógós diákjai keserítették meg az életét: lerombolták a kerítését, loptak a farmjáról. Seton „kikérte” az iskolaigazgatótól a csínytevőket, azzal az ígérettel, hogy nem megbünteti, hanem megneveli őket. A fiúkat a farmon bevezette az indián élet rejtelmeibe, és ezek a kamaszok úgy megváltoztak, hogy a szülők „nyomására” évente ismétlődő nyári táborokat kellett szerveznie. Tapasztalatait már évekkel BP kiképzési kézikönyve előtt megírta, ezt a kötetet küldte el a tábornoknak.

Baden-Powell honfitársai dicsőre leveleit és Seton könyvét olvasva döbbsent rá igazán, hogy a táborozás közben a fiúkra bízott olyan komoly feladatoknak, mint a sátorverés, tűzgyújtás, önálló főzés, éjjeli őröködés, mekkora a nevelő hatása. Feltelezését azonban a gyakorlatban is ki akarta próbálni, ezért személyesen is találkozott és eszmét cserélt Setonnal, majd 1907-ben a Brownsea-szigeten harminc, a legkülönbébb társadalmi osztályból származó fiúnak megszervezte a világ első cserkésztáborát.

Cs. Z.

KRISZTUS TANÍTÁSA ALAPJÁN HATÁSSAL LENNI A FIATALOKRA

Rövid beszámoló a Firesz – Duna Menté szolgálatáról

A Fiatal Reformátusok Szövetsége 1992-ben alakult Losoncon, hogy a fiatalok közötti evangéliumi munkát segítse, szervezze, összefogja a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban. A Firesz nyugati területi egységének neve hivatalosan: Firesz – Duna Menté, amely a pozsonyi, komáromi és barsi egyházmegyében fejt ki tevékenységét.

A hétköznapi működést és gazdálkodást megkönnyítendő a Duna Menté az országos szervezet részeként, de egy hivatalosan bejegyzett polgári társulásként is működik. A szolgálatot egy öt főből álló vezetőség fogja össze, akiket a közgyűlés választ meg a munkatársak közül. Jelenleg: Chrén Veronika, Tóth Veronika, Édes János, Gaál Zoltán és Szabó András al-

kotja a vezetőséget. Korábban egyházunk egy lelkes állás fenntartásával is segítette a Duna Menté munkáját, de három éve a vezetőségben már csak a civil foglalkozásuk mellett szolgáló önkéntesek vannak.

A Firesz – Duna Menté az évközi munkát, missziót támogató ifjúsági irodát tart fenn Komáromban, melynek jelenleg két fizetett munkatársa van: Gyurcsis

Júlia főállásban, Szabó Ágnes félállásban dolgozik. Az iroda bérleti díját, a munkatársak fizetését és a missziót rendszeres magánadományokból, pályázatokból és egyházi támogatásból finanszírozzuk.

Egész évben szervezünk ifjúsági alkalmakat, fél- és egynapos rendezvényektől az egyhetes táborokig. A tini korosztály különösen fontos a missziókban, évente több tinihétvégét tartunk és nyáron tinitábort. Ezek az alkalmakon sok tinnel kerülünk kapcsolatba és örömről, hogy láthatjuk életükben Isten munkáját.

De az idősebb korosztályok számára (ifi, fiatal felnőtt és fiatal családok) is vannak alkalmaink, mint például a legutóbbi téli tábor volt. Itt több, mint 70 fiatal jött össze egy hosszú hétvégére. Sok áldást kaptunk, megerősödve tértünk haza. Kétévente szervezi a Firesz az országos táborát, az ÉlesztŐ-t. Minden második országos tábornak a fő szervezési feladatait a Duna Menté végzi. Így volt ez a legutóbbi, 2018-as ÉlesztŐ esetében is, amelynek jó gyümölcseit a mai napig látjuk – téli táborunk, de egyéb alkalmaink, munkánk során is.

A misszióknak, a munka a fiatalok között sokszor nem egyszerű, de újra és újra átéljük, hogy Isten harcol értünk, a fiatalokért, és a mi ügyünk valójában az Ő ügye. Ez fantasztikus dolog. Izgalmas az is, hogy társadalmunk – és a fiatal generációkra ez különösen igaz – gyorsan változik. Isten ígéretei változatlanok, az evangélium örök, de éppen az emberi és közösségi változások miatt az örömmüzenetet másként kell átadni, hirdetni, kommunikálni.

Céljainkat, vízióinkat ezért többször újra kell fogalmaznunk. Az előző év őszi munkatársi hétvégéjén (minden évben szervezünk két munkatársi hétvégét) közösen újrafogalmaztuk vízióinkat, ennek megfelelően szeretnénk végezni szolgálatunkat. Így hangzik: „Krisztus tanítása alapján hatással lenni a fiatalokra, megtérésre hívni őket, a fiatalokat közösségbe hívni, ahol Istent jobban megismerhetik, hitben megerősödhetnek és eljuthatnak oda, hogy önmaguk is tanítványokká váljanak. Példát mutatni a Krisztust követő életvitelre és családapításra.”

A munka sok, a missziós terület nagy. És ez jó. Kell foglalkoznunk a gyerektáborokból „kiöregedő” tini generációval, az ifi korosztállyal, a fiatal felnőttekkel, és már jelen vannak a fiatal családok is, akik természetesen egy külön csoportot alkotnak. Fontosnak tartjuk, hogy a fia-

talok a saját helyükön közösségre találjanak: gyülekezetükben az ifiben, vagy házi kiscsoportban tudjanak napról napra növekedni. Ehhez az is kell, hogy legyenek fiatal vezetők, ha úgy tetszik: fiatal tanítványok, akik a saját helyükön tudják segíteni az ifi munkát. Nagy öröm számunkra, hogy több munkatársunk is részt vesz a MRE Zsinati Ifjúsági Irodája és az Exodus észak-ír szervezet (mindkét szervezettel jó viszonyt ápol a Duna Menté, ahogyan több más keresztyén ifjúsági szervezettel is) által életre hívott vezetőképzőn. A továbbiakban is célunk, hogy minél több önkéntesünk éljen ezzel a lehetőséggel, és saját helyén kamatoztassa az ott átélteket, megtanultakat.

Hiszem, hogy Isten szervezetünket is használja az Ő dicsőségére. Kapcsolatban vagyunk sok fiatallal és tudjuk, hogy Isten szereti őket, rengeteg kincset helyezett el bennük, ezért szolgálnunk kell feléjük. Ami tőlünk telik, igyekszünk megtenni, és Isten hívásának engedelmeskedni. Örömmel fogadunk minden támogatást, mellénk álló segítséget a misszióban. De a legfontosabb, hogy imádkozunk a fiatalokért, akiket magunk körül tudunk. És kérjük, hogy előttünk álló alkalmainkra hívogassuk és engedjük bátran a fiatalokat! Most húsvétkor szólított meg újra ez az ige, ami hiszem, hogy a fiataloknak is szól: „Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászülte minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre, arra az el nem múló, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyben van fenntartva számotokra” (1Pt 1,3–4).

Alkalmaink, melyekre szeretettel hívjuk a fiatalokat:

- **Tinitábor** (Kis-Kárpátok, 2019. augusztus 5–10.)
- **Lélekzetvétel** (Cseszte, 2019. augusztus 21–24.)
- **Ki- Belépő** (Alistál, 2019. szeptember 6–8.)
- **Munkatársi hétvége** (Bátorkeszi, 2019. október 11–13.)
- **Tinihétvége** (Jóka, 2019. november 8–10.)

Alkalmainkról tájékozódni a Firesz honlapján, a www.firesz.sk/dunamente oldalon lehet, jelentkezni pedig a firesz.sk címen. Elérhetőek vagyunk a dunamente@firesz.sk e-mail címen is. Áldás, békesség!

Édes János

Tinihétvége Bátorkeszin

Május első hétvégéjén, Bátorkeszin került megrendezésre a Firesz – Duna Menté legutóbbi hétvégi tábora. Az esemény témája a hitelesség szerepe volt a keresztyén ember életében, amit Tóth Krisztián, a komáromi gyülekezet segédlelkészének segítségével jártunk körbe.

Tóth Krisztián három előadása különböző bibliai személyek életén és hibáin keresztül világított rá a tényre, hogy a hiteles keresztyén embert nem a tökéletesség jellemzi, hanem a fejlődésre való hajlam. Dávid király viharos történetét vizsgálva azt a következtetést vontuk le, hogy nem a Bibliában szereplő embereket kell követni, hanem Istent, akit ők is követni próbáltak. A vasárnapi istentisztelet végül kikerekítette és összefoglalta a hétvége mondanivalóját.

Természetesen a fiatalok nemcsak tanultak a tábor folyamán, hanem volt idő kikapcsolódni is. Ismerkedős játékokra, sportra, sőt még egy interaktív kincskereső játékra is jutott idő. A kincskeresőben a résztvevők csapatokban teljesítették a vezetők által kiszabott feladatokat, amelyhez egyaránt szükség volt a fiatalok ügyességére, kreativitására és bibliai tudására. A csapatok aztán a végső pontszám alapján rágsálnivaló jutalomban részesültek.

Szokás szerint igyekeztünk elmélyülni az üzenetben. Az előadás témáját a fiatalok csoportbeszélgetéseken is megvittatták, de az imaszobában a vezetőkkel való közös imádságra is lehetőségük volt. A dicsőítő csapat jobbnál jobb énekekkel gondoskodott róla, hogy minden este az Úrra hangolódhassunk, a szünetekben pedig a vezetők saját bizonyágtételeiket és a témával kapcsolatos meglátásaikat osztották meg a fiatalokkal.

A hétvége során mind a fiatalok, mind a vezetők sokat tanultak, és ha testileg nem is, lelkileg mindenki feltöltődhetett. Barátságok kötődtek, szívek nyíltak meg, és csak remélni tudom, hogy ugyanezt a hangulatot idézi és viszi tovább majd a nyári Tinitábor is. Ott találkozunk!

Kulcsár Gábor

AZ ELŐDÖK TISZTELETE FONTOS A MÚLTBÓL A JÖVŐ FELÉ VEZETŐ ÚTON

2017-ben tette közzé Magyarország Kormánya a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési programját. A szlovákiai református egyházközségek közül sokan csatlakoztak a programhoz. Így történt ez a somorjai és a marcelházi református gyülekezetek esetében is. Somorján két bölcsődei és három óvodai osztállyal épül az oktatási-nevelési intézmény, Marcelházán pedig egy osztályos bölcsőde épül.

A virágvasárnapra ünnepi istentisztelet után tartott sajtótájékoztatót a **Somorjai Református Egyházközség** a létesítendő Kiskakas bölcsődéről és óvodáról. György András lelkipásztor elmondta, hogy az egyházközség még 2017-ben kezdte el a tárgyalásokat a város önkormányzatával a program megvalósíthatóságáról. Több lehetőség számbavétele után, 2018-as év végén megvásárolták a Lövölde és a Lovagló utca által érintett, a Corvin Mátyás Alapiskola tőzsomszédságában lévő, közel 3400 m²-es telket. A Kiskakas bölcsőde és óvoda alapításának egyrészt történelmi okai vannak. A 16. században indult el Somorján az anyanyelvi ígírdetek és istentiszteletek gyakorlata, és az anyanyelvi oktatás szervezése is. A gyülekezet szeretné ezen a jó úton követni a reformátori kor nemzedékét, hiszen a somorjai reformátusok mai nemzedéke előtt példaként állnak az elődök. „Ennek köszönhetően a gyülekezet presbitériuma 2016-ban elfogadta és neki is kezdett a Csukás Zsigmond terv megvalósításának. A terv nem más, mint a gyülekezeti közösség és a társadalom iránti felelősségvállalás megvalósítási programja. Ennek sarokköve, hogy a 16. századi nemzedék példájára a 21. századi nemzedék is visszatérjen a templom és iskola közösségszervezési összefüggésébe” – közölte a lelkipásztor.

A bölcsődei foglalkoztatás célja nemcsak a csöppségek, hanem a családok gondozása és a velük való foglalkozás is. A

Kiskakas óvoda három tervezett csoportjába a korosztálynak megfelelően osztják be majd a jelentkezőket: kis-, középső és nagycsoportba. Annak ellenére, hogy református óvodáról van szó, felekezeti hovatartozás nélkül várják az gyermekeket. Külön hitoktatás az óvodában nem lesz, a hitéletet elsősorban a bibliai foglalkozások köré szervezik majd. A nagycsoportot pedig az iskolai előkészítő program szerint fogják működtetni. A gyülekezethez tartozó pedagógusokat már meg is szólították és ki is választották.

Az óvodai program fontos részét képezi egy igen különleges, tudatos természetű nevelés. Az óvoda mellett terveznek egy veteményeskertet, melynek közös megmunkálásával földközben szeretnék tartani a gyerekeket. A cél az, hogy szeressék kerti munkát, és az életük forrását lássák a somorjai földben. „A program másik egyedi jellegzetessége a terápiás, elsősorban fizioterápiás foglalkoztatás, mivel a mai fiatalok mozgáskultúrája igencsak a visszamaradott” – mondta el György András.

A Kiskakas bölcsőde és óvoda épületének ünnepélyes alapkövetételére 2019. május 4-én került sor. A tervek szerint a beruházás 2020 tavaszán fejeződik be, májustól kezdődne a bölcsődei, szeptembertől pedig az óvodai foglalkoztatások.

A Marcelházi Református Egyházközség a templommal és a parókiával szembeni telken tizenkét gyermek számára épít bölcsődét. Bár Marcelházán korábban már működött bölcsőde, de az önkormányzat jelenleg nem nyújt ilyen jellegű szolgáltatást, holott szükség lenne rá. A községi óvoda viszont elég nagy, melyben több a férőhely, mint amennyire szükség lenne.

„Az egyik lelkészértekezleten kérdeztem meg Fazekas László püspöktől, hogy

a marcelháziak is bekapcsolódhatnának-e az óvodafejlesztési programba, de úgy, hogy bölcsődét alapítanának. Mivel pozitív visszajelzés érkezett, így bátrabban gondolkodhattunk elképzelésünkről” – mondta megkérdezésünkre Rácz Elemér lelkipásztor. Az egyházközség megvásárolta az hajdani iskolaépület melletti telket, és ott teljesen új, erre a célra, egy U alakúra tervezett épületben működteti majd a bölcsődét. Ebédlő, játszószoza, étkező épül a kicsinyek részére, a személyzet munkáját pedig irodahelyiségek és konyha segíti. A szükséges építkezési engedélyeket szintén az elmúlt év folyamán szerezték be.

Rácz Elemér elárulta azt is, hogy ha sikerül a bölcsőde elindítása, akkor az egyházközség egy családvédelmi központot is szeretne kialakítani. Ez magában foglalná a bölcsődét, a mellette lévő egykori iskola épületében pedig napközi foglalkoztatatót működtetnének az idősek vagy a fogyatékkal élők számára. Ez utóbbi ingatlan rendbetétele viszont jelentős terhet jelent majd a gyülekezetnek.

A tervek szerint a bölcsőde épülete még az idén, december 15-ig elkészülne, és 2020 derekán már fogadhatják a kicsiket. Kialakulóban van a bölcsőde személyzete is, négyen már jelentkeztek.

„Marcelházán a református egyház előre lép abban a tevékenységében, hogy szolgálatot ad a falu lakossága felé, mint ahogyan eddig is tette sok egyéb tekintetben. Remélem, hogy a gyülekezet lelki életét is felértékeli majd a református bölcsőde. Ringató foglalkozások pedig már most is folynak a parókia épületében, s reméljük, hogy majd ez is beépül a bölcsődei foglalkozásba, ami által a szülők is nyitottabbak lesznek az egyház felé” – mondta bizakodva a gyülekezet lelkipásztora, Rácz Elemér.

Iski Ibolya alapján Fritz Beke Éva

MÁTYÁS KIRÁLY KOMÁROMBAN

Prokopp Mária művészettörténész előadása

Igen nagyszámú érdeklődő jött el prof. dr. Prokopp Mária művészettörténész, egyetemi tanár Mátyás király gyermekkorai című vetített képes előadására április 28-

án a révkomáromi református templomba.

A program főszervezője, dr. Körtvélyesi Pirooska, a Komáromi Protestáns Nőegylet elnöke köszöntője után a professzor asz-

szony érdekesítő előadásában nemcsak Zsigmond király koráról, a korabeli Magyarország központi szerepéről, a Mátyás király tanítását irányító Vitéz Jánosról,

TUDÓSÍTÁS

valamint a 13-14 évesen kettős tragédiát, apja halálát és röviddel rá bátyja igazságtalan kivégzését átélte Mátyásról beszélt, aki szüleitől örökölt és nevelés útján kapott problémamegoldó képessége és töretlen eltökéltsége folytán végül is meg tudta valósítani céljait, hanem rávilágított fontos kultúrtörténeti és művészettörténeti összefüggésekre is.

A már gyermekkorában megszerzett széleskörű műveltsége lehetővé tette, hogy Mátyás kapcsolatot tartson itáliai huma-

nistákkal: udvarában megjelenni nagy megtiszteltetésnek számított. Prokopp Mária az esztergomi vár falképeinek szakértőjeként elmondta, hogy a Vitéz János esztergomi dolgozószobájának falán található Mértékletesség című freskó nagy valószínűséggel Botticelli műve.

Az előadás felvezetőjeként és végeztével a témához illő zeneszámok hangzottak el. Fekete Éva, a révkomáromi művészeti alapiskola tanára csembalón kísérte tanítványai, Fekete Viktória fuvola- és Vajda

Borbála furulyajátékát. A zárószámnál Fekete Éva – tanítványihoz csatlakozva – tenorfurulyán játszott.

A program a külföldi magyar gyerekek éve alkalmából, a Komáromi Napok keretében, a pilisvörösvári székhelyű Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület társ-szervezésében, a Komáromi Református Egyházközség és a Kárpát-medencei Csaldátszervezetek Szövetsége támogatásával valósult meg.

Ruda Gábor

ADJATOK HÁLÁT AZ ÚRNAK!

A nagymegyeri és izsapi gyülekezet elkészítette nyugállományba vonuló lelkipásztorától

a 2000-es évek elején megválasztottuk Nagymegyer – Izsap második lelkészének.

Szabó András tiszteletbeli esperes november végén betöltötte 70. életévét, így december 1-jétől nyugdíjba vonult. Ezt követően felesége, Szabó Valéria májustól felmondta lelkészi állását

Hálaadásra jöttünk össze április 28-án, hogy megköszönjük Szabó Valéria lelkipásztor nagymegyeri és izsapi gyülekezetben végzett 38 éves szolgálattételét. Tiszteletes asszony az évek alatt több gyülekezetben is szolgált, először Csilizpatason, majd Kulcsodon, azután

Nagymegyeren és elköltöznek, így a gyülekezet lelkészválasztás előtt áll.

A gyülekezetek nevében a nagymegyeri és az izsapi gondnokok köszönték meg a szolgálati éveket a lelkipásztoroknak. Elkötelezettséggel és lelkiismeretesen töltötték be küldetésüket mindkét gyüleke-

zetben. A kulcsodi gyülekezetből Szuhay György lelkipásztor és a gondnokok is köszöntötték a lelkésznt, majd a gyülekezet több tagja is gratulált.

A prédikátor könyvében olvassuk, hogy mindennek megszabott ideje van, most gyülekezetünkben a visszatekintő hálaadásnak az ideje jött el. Kérjük, hogy az Úr ajándékozza meg volt lelkipásztoraink életét sok szép évvel, valamint áldásával, békességével és szeretetével.

Az alkalmon a 139. zsoltár verseivel adtuk hálát a szolgálati éveikért: „Uram, te megvizsgálsz és ismeresz engem. Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra.”

Horváth Emma

BARSBARACSKAI MAJÁLIS

2019. május 1-jén került sor a Barsi Református Egyházmegye által rendezett majálisra Barsbaracskán. A barsbaracskai református templom építésének 110. évfordulóját ünneplő sokaság nem fért el a kicsi, meghitt templomban, többen a templomkertben hallgatták az ünnepi istentiszteletet.

Dukon András a pozbai, barsbesei és barsbaracskai református gyülekezetek lelkipásztora köszöntötte az egybegyűlteket, elsősorban Fazekas László püspököt és Kassai Gyula barsi egyházmegyei esperest, Kiss Pál egyházmegyei gondnokot, illetve a meghívott vendégek közül kiemelten Mészáros János Elek előadóművészt.

Ünnepi igehirdetésében Fazekas László megemlékezett a barsbaracskai

gyülekezet templomépítésének 110. évfordulójáról, majd arról beszélt, hogy a templomnak milyen jelentősége van egy nép életében. A templom az a hely, ahol Isten ígéje hangzik, és ahova nyitott

szívvel kell járniuk az embereknek, mert „Isten ígéje életre akar elvezetni minket, és az ígén keresztül mondja el Isten, hogy mi a fontos számunkra... A templomainknak áhítata, csendje, meghittsége kell, hogy legyen! Ezt meg kell őrizni!” Majd arra hívta fel a gyülekezet figyelmét, hogy aki terhet a templomba hozza és leteszi Isten elé, az útmutatást kap, aki bánatát hozza Isten színe elé az megvizsgálódik, aki bűnbánattal jön Isten elé, az bűnbocsánattal megy el. A templom az a hely, ahol meg lehet újulni, ahol Isten a híveket meg akarja ajándékozni kegyelmével, gazdagságával és sok-sok áldásával.

Dukon András az igehirdetést követően elmondta, hogy az idejű majális mottója az Ötödik parancsolat: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig él-

hess azon a földön, melyet Istened az Úr adott neked!” (2Móz 20,12) Hozzátette, a tiszteletnek fontos szerepe van az ember életében, majd hálát adott Istennek az olyan elődökért, akik részére fontosabb volt Isten hajlékának felépítése, mint saját otthonuk építése. Végül ismertette a gyülekezet templomépítéseiinek történetét. Közölte, hogy a barsbaracskai gyülekezet első templomát Szentkúti Kiss Károly szerint elkobozták. A település második temploma a Vezekény felé eső részen 1785-ben épült, ám sajnos 100 év után olyan rossz állapotba került, hogy használhatatlanná vált és emiatt 1890-ben a hatóság bezáratta. A gyülekezet több éven át kétségek közt hánykódott. Voltak, akik a régi templom felújítását szerették volna, mások pedig egy új templom építését szorgalmazták. A gyülekezeti tagok közti feszültség 1907-ig tartott, amikor végre elhatározták, hogy új templomot építenek, éspedig az akkori református iskola udvarára. 1908-ban megbíztak egy építész a tervek és munkálatok kivitelezésével, és 1909. november 7-én felszentelték az új templomot!

Szabó Erik konfirmandus szavalata után az egyházmegye énekkara szolgált. Átadásra került a reménység fája, melyet a Zselízi Református Gyülekezet őrizgetett. Ugyanis a reménység fája mindig az egyházmegyei majális rendező gyülekezethez kerül.

Kassai Gyula az Isten iránti, szülők iránti, elődök iránti tisztelet fontosságáról beszélt. Napjaink nemzedéke csak akkor tud itt és most minőségi életet

élni, ha tisztelettel tekint az ősökre, a szokásaikra, hagyományaikra, Jézus Krisztusra. Majd köszönetet mondott a három gyülekezetnek, a pozbai anya-, a barsbesei leány- valamint a templom-jubiláló barsbaracskai leányegyháznak, hogy felvállalták az alkalmat. Ezt követően az esperes szólt a négy részes, részenként 30 perces dokumentumfilmről,

mely a barsi egyházmegye templomait, gyülekezeteit mutatja be s mely mostanra készült el. Ennek első példányát, mint különlegességet Fazekas László kapta ajándékba. Az esperes Isten áldását kérte a barsbaracskai gyülekezetre, a barsi egyházmegyére.

A meghívott vendégek megajándé-

kozása után az istentiszteleti alkalom a himnusz eléneklésével ért véget. Majd mindenkit meghívtak a színes kultúrmmű-sorral kecsegtető délutáni alkalomra.

A barsbaracskai kastély nagytermében levő egyháztörténeti és külön egyházmegyei molinókból és tárgyi emlékekből álló kiállítást sokan megtekintették. Közben Konkoly Viktória pozbai diáklány énekelt, majd a lévai Czeglédi Péter Református Gimnázium, Érsekkétyi Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Alapiskola és Óvoda bemutatkozó műsora következett.

A kultúrmműsor részét képezte a „Tiszteled és élj” mottóval meghirdetett irodalmi és képzőművészeti pályázatra beérkező alkotások, valamint a kosárcsás süteményversenynek eredményhirdetése és a díjak átadása is. Az istentiszteleten is jelen lévő Mészáros János Elek előadóművészen kívül többek között Száraz Márk tárogatóművész és a Hollandiából érkezett The Spirit nevet viselő gospel kórus is fellépett. Gyerekek és felnőttek egyaránt nagy érdeklődést tanúsítottak a Garammenti Néptáncgyűttes Ifjúsága és a Szent György Lovagrend Felvidéki Nagypriorátusa Zoboralji Apródai bemutatója iránt. Az apródok íjszatban és dárдахajításban szerzett ismeretükről tettek bizonyosságot.

Hála és köszönet a szervezőknek, ugyanakkor Isten gazdag áldása kísérjen mindenkit, aki hozzájárult az egyházmegyei majális sikeréhez. Soli Deo Gloria - Egyedül Istené a dicsőség!

Fritz Beke Éva

KÉT HANVAI IRODALMÁR, MÁCS JÓZSEF ÉS TÓTH ELEMÉR, SZOBRÁNAK FELAVATÁSA

A hanvai és a gömöri református magyarság már számtalanszor vett részt Juhász István magánvállalkozó, mecénás, jóvoltából rendezett közösségmegtartó találkozókön. Ilyen alkalom volt 2019. május 8-án tartott ünnepség is, melynek keretén belül két jeles gömöri alkotó, Mács József és Tóth Elemér, mellszobrát avatták fel.

A program 11 órakor ünnepi istentisztelettel vette kezdetét a hanvai református templomban.

Az ünnepi istentiszteleten ígét hirdetett Nagy Ákos Róbert, a Gömöri Református Egyházmegye esperese, aki hangsúlyozta: „A mi felelősségünk, hogy továbbadjuk ezeket az értékeket.” Hanva

nevében is köszönetet mondott. Majd a következő szavakkal adott hálát: „Mind ezért Istené legyen a dicsőség, hiszen Gömörnek is mindig ad olyan embere-

ket, akik igyekeznek egész nemzetünket felemelni.”

Mács Józsefre, a Magyar Művészeti Akadémia és az Irodalmi Tagozat nevében, Ágh István, Kossuth-díjas költő, a nemzet művésze emlékezett. Utána Mihályi Molnár László, költő-publicista, szavalta el az író emlékére írt költeményét, majd Tóth Elemér munkásságát méltatta.

Az istentisztelet után az Agrárius által létrehozott A hanvai gólyához – Nefelejcs kávézó udvarán felállított mellszobroknál B. Kovács István gömörológus, a Gömörország főszerkesztője, emlékezett az irodalmárookra. Duray Miklós politi-

kus, közíró, ünnepi beszédét B. Tóth Erika olvasta fel. Bátka üzenetét Hencz Péter polgármester tolmácsolta. Mács József szobrárt özvegye és unokája leplezték le és Tóth Elemér szobrárt sógornője és László Béla leplezték le.

Az ünnepség záróakkordjaként leleplezés után megkoszorúzták Mács József és

Tóth Elemér mellszobrát, az Európa-díjas szobrászművész, Štefan Pelikán alkotását. Végül Páko Mária együttese, a Csillagvirág énekét hallhatták az egybegyűltek.

A szoboravató ünnepségre több százán sereglettek össze a történelmi Gömör különböző részeiből, sőt a politikai, társadalmi, egyházi és kulturális szervezetek

előjárói is jelen voltak, akik mindannyian irodalmi életünk jeles képviselőinek és Juhász Istvánnak a tisztelői, családtagjai, hogy együtt örvendezzenek ezúttal a krónikás és dalmok hanvai éledésének.

**Pósa Homoly Erzsó írása nyomán
Fritz Beke Éva**

RENDSZERES TEOLÓGIAI KONFERENCIA A TEOLÓGIÁN

2019. május 10-én egy nehéz téma elemzésére gyűltek össze a rendszeres teológia iránt érdeklődők a SJE Református Teológiai Karán, mert Az 1968-as kultúrradical teológiai és etikai értékelése címmel tartottak konferenciát. A külföldi (lichtensteini, erdélyi) előadók, a kar docense, valamint doktorandusz hallgatói az 1968-as évhez köthető – főként a szexualitás terén érzékelhető – változások okait keresték, következményeit mutatták fel és mindezt etikai értékítélet alá vonták.

Köszöntőjében Lévai Attila dékán úr utalt arra, hogy az 1968-as évet országunkban más jellegű események határozták meg, de az akkori nyugati történések hatásait érzékelve még napjainkban is fontosnak tartja a témával való foglalkozást és erre való teológiai reagálást. Ezután előadásában Daniel von Wachter, a lichtensteini Internationale Akademie für Philosophie professzora arra a kérdésre kereste a választ, hogy mik is voltak a hatvannyolcas nemzedék lázadásainak okai. Ebben az összefüggésben háttérként a marxizmus-leninizmust és neomarxizmust láttatta meg. Rávilágított, hogy a szocialista törekvések miként hatottak a 20. század második felének fiataljaira, akik a rendszerből való kitörés lázában égve valósították meg a '68-as kultúrradicalmat. Míg a szocializmus elvben a munkás osztályra támaszkodott, addig a '60-as és '70-es évek tiltakozó megmozdulásai a diáksághoz köthetők. Rajtuk keresztül terjedt el az egész generációban a „mindent megkérdőjelezni” életérzés – hatalmas pusztításokat végezve ezzel a tradíciókban és szokásokban.

Ezt követően Visky Béla, az erdélyi Protestáns Teológia Intézet tanára Szabadság és fegyelem a keresztyén ember életében címmel mutatta fel a rendszeres teológia vonatkozó meglátásait abból a meglátásból kiindulva, hogy szabadság és fegyelem nélkül nincs élet. Az előadó

visszaült Pál apostol e témában adott útmutatásaira, majd körüljárta, hogy mit jelent az ígélet és a törvény az evangélium összefüggésében. Ezután jeles reformátóraink kijelentéseit kiemelve jutott el a bibliai értelemben vett szabadság felmutatásáig, hangsúlyozva, hogy soha ne jusson eszünkbe a gondolat, hogy Isten igazságtalan lenne.

Rátérve a '68-as kultúrradical következményeire – a posztmodern emberkép került teológiai-etikai szempontú bemutatásra Takács Klaudia, a tanszék végzős doktorandusz hallgatója előadásában. Előadása címe A posztmodern emberkép volt. Hogy mindezt egészében átláthassuk, ismernünk kell a korszellemet, melyben ez az emberkép gyökerezik. Az előadó rámutatott a posztmodern lázadó jellegére és a modernizmussal szembemutató voltára. Ha csak néhány szóval szeretnénk mindezt összefoglalni, vagyis azt, ami a ma emberét jellemzi, akkor ezeket a kifejezéseket lehet felsorolni: válság, magány, kilátástalanság, közöny és értékrela-

tívizmus. Egy bibliai történet képével élve: zűrzavar. Ennek tudatában halljuk meg a hozzánk (is) szóló isteni figyelmeztetéseket: „ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változtatok el az elmétek megújulása által, hogy megítélhessétek, mi Isten jó, kedves és tökéletes akarata” (Róm 12,2), valamint „mindent, amit csak tesztek szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézus nevében tegyetek, általa hálát adva az Atya Istennek” (Kol 3,17).

Maradva a következményeknél, Pospíšil Miklós, aki szintén végzős doktorandusz hallgató A meglegmozgalom hatása a '68-as évek után címmel mutatta fel a mozgalom kialakulásának okait, céljait, valamint a teológia tudományában érzékelhető veszélyeit. Rámutatott a szabadság, valamint a szexualitás keresztyéni szempontból hamis értelmezésének következményeire.

Mintegy összefoglalóként előadásában Bernhard Kaiser, a kar rendszeres teológia tanára, a konferencia főszervezője, teológiai-etikai értékítélet alá vonta a '68-as kultúrradical törekvéseit és követ-

kezményeit. Ahogy előadásának címe is mutatta – A szexualitás eszközként való felhasználása a társadalom változtatása céljából –, a legnagyobb veszélyt abban látja, hogy a szexualitás kiválik a házassági szövetség kereteiből, és azt eszközként használják fel a társadalom megváltoztatása céljából. Így került megemlítésre az ember Freud általi ösztönlényként való meghatározása, majd Reich szexuális boldogságot kiemelő élet-meghatározása és Marcuse társadalmi elképzelései. A családi élet és kapcsolatok változásainak

boncolgatása és etikai értékelése után elhangzottak a teológia és az egyház előtt álló kihívások, melyek közül olyan feladatok kerültek kiemelésre, mint a Szentírást alapul vevő keresztyén emberkép bemutatása, Isten Igéjének evangéliumként és törvényként való hirdetése, megtérésre és Krisztusban haló hitre hívás (még a katasztrofizmus veszélyét is vállalva). Ám jól tudjuk, hogy ennek bekövetkezte egyedül Isten kegyelme, nem emberi érdem.

A záróban Bernhard Kaiser néhány mondat erejéig megidézta 1968-as szemé-

lyes élményeit, majd kifejezte reményét, hogy a konferencián elhangzottak segíthetnek az ebben a témában való eligazodásban és Isten szavára figyelve megtalálhatjuk a helyes utat. A konferencián elhangzott előadásokat egy hamarosan megjelenő kötetben is olvashatjuk majd, amelyben megtalálható lesz majd a svájci professzor, Harald Seubert – családi okok miatt – elmaradt előadása is Az autoritás és az autoritással szembeni ideológia a '68-as mozgalomban címmel.

Takács Klaudia

MIT TUDUNK AZ EGYSÉGÜNKRŐL?

Mi a különbség a Magyar és a Magyarországi Református Egyház között? Most akkor 452, 138 vagy csak 10 éves a magyar református egység? És mi fán terem az a Generális Konvent? Összeszedtük, mit ünnepelt a magyar reformátusság 2019. május 17-én és 18-án Debrecenben.

Ma már természetes, hogy a Csillagpont református ifjúsági találkozó vagy a Szeretethíd református önkéntes napok szervezőinek és résztvevőinek tetemes része nem anyaországi fiatal, hogy a református szeretetszolgálat, ifjúsági misszió vagy épp sajtó munkatársai Kárpát-medencei szinten egyeztetnek. Természetes az is, hogy a leégett budapesti teológia diákjainak megsegítésére és a kollégium helyreállítására erdélyi és tengeren túli közösségekben is adakoztak.

Idáig azonban rögzös út vezetett, amire minden évben a május 22-éhez legközelebb eső vasárnap, a magyar református egység vasárnapja emlékeztet minket. Hogy jutottunk el idáig?

Hitvallási egységtől a szervezeti egységig

A 2017-es jubileumi esztendőben sokat foglalkoztunk a reformáció lutheri és kálvini eszméinek elterjedésével a Kárpát-medencében. A történelmi Magyarországon 1567-től, tehát 452 éve beszélünk református, azaz helvét (svájci) hitvallású reformált egyházról: elődeink a Debrecenben tartott zsinaton fogadták el a közösségeinkben máig érvényben lévő Második Helvét Hitvallást.

A török hódoltság idején három részre szakadt országban, majd a Habsburgok által támogatott ellenreformációs időkben nem, csak a kiegyezés után, 1881-ben nyílt lehetőség arra, hogy az öt különböző egy-

házkerületbe szerveződött reformátusság országos szervezetet hozzon létre. A 138 évvel ezelőtti alkotmányozó zsinaton szintén Debrecenben, már a Nagytemplomban tartották.

Elszigeteltségből az újra-egyesülésig

A trianoni döntéssel nemcsak Magyarország, hanem a református egyház is elveszítette tagjai és területe jelentős hányadát. A monarchia utódállamaiba került, illetve a

Nyugat-Európába és a tengerentúlra emigrált magyar reformátusok kénytelenek voltak saját egyházakat létrehozni, melyek hetven éven át egymástól többé-kevésbé elszigeteltségben tudtak csak működni.

A szocialista rendszerek bukása után nyílt csak lehetőség a kapcsolatok szorosabbra fűzésére. Ezt szolgálták a '90-es években a magyar református világtalálkozók, a Magyar Reformátusok Világszövetsége és a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, majd 2004-ben kezdődtek a Kárpát-medencei református

egyházmegyék és egyházkerületek hivatalban lévő vezetőinek rendszeres egyeztetései.

Utóbbi, vagyis a Generális Konvent három-négyhavonta tartott elnökségi (egyházkerületi szintű) és évenkénti plenáris (az egyházmegyék képviselőivel ki-egészült) tanácskozásai vezettek végül a különböző országokban működő egyháztesteket tömörítő, azok önállóságát nem csorbító Magyar Református Egyház létrejöttéhez.

Egységünk gyümölcsei

A határok fölött álló egységet 10 éve,

egy újabb alkotmányozó zsinaton, 2009. május 22-én mondták ki Debrecenben, ezzel magyarországi, kárpátaljai, partiumi, erdélyi, délvidéki és tengeren túli testvéreink a soha meg nem szűnt hitvallásos és testvéri közösségüket erősítették meg. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház vezetői 2011. június 21-én írták alá a csatlakozási dokumentumot, így már közösen fogadhattuk el a reformáció évében jubiláló Második Helvét Hitvallás új fordítását, valamint 2013-ban a Heidelbergi Káté – másik reformáció korabeli hitvallásunk – mai magyar nyelvű szövegezését.

Hitvallási egységünk megerősítése mellett azonban számos más területen, nem-

zetközi, regionális és testvérgyülekezeti szinten is megéljük közösségünk megtartó erejét. A Kárpát-medencei Református Oktatási Alap például évről évre hozzájárul a határon túli – így a felvidéki – magyar nyelvű és keresztyén szemléletű oktatás fennmaradásához, de a Kárpát-medencei református egyházvezetők közös fellépése a szlovákiai „himnusztorvény” idei elfogadása után sem maradt el. Ezekért adtunk hálát a május 17-i debreceni zsinaton, valamint az egy nappal későbbi egységnapon közösen, majd vasárnap ki-ki a saját gyülekezetében.

Fekete György

A ZSINATI TANÁCS HATÁROZATAI

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa IX. ülészakának 32. ülésén, melyre Rimaszombatban, 2019. április 6-án került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta.

- Jóváhagyta a 31. ülés jegyzőkönyvét.
- A két szlovák képviselő megérkezését követően úgy határozott, hogy megadja Mária Brecková számára a lelkészjelölti jogállást.
- Jóváhagyta az egyetemes egyház beterjesztett költségvetési és zárszámadási nyomtatványát, emellett kérte, hogy a nyomtatványok mellett legyenek beterjesztve az egyes pénzalapok kimutatásai (ezen az éven az Egyházzenei Alap, a következő évektől minden pénzalap).
- Jóváhagyta a 2018. év zárszámadását, és elfogadta a 2019. év költségvetését, az Egyetemes Egyház működésének költségigényét a Zsinat elé tárja, hogy az megfelelő arányú forrásokat tudjon hozzárendelni azok térítésére. A Zsinati Tanács a kölcsönökön tartozó egyházközösségek estében elrendelte, hogy az illetékes egyházmegyei tanácsok a Zsinati Tanács legközelebbi üléséig tegyenek javaslatot a kölcsön törlesztésének módjára. A Zsinati Tanács a következő ülésén dönt a kölcsönök jóváhagyásának feltételeiről.
- Hozzájárult Lőrincz Gábor lelkész megválasztásához a Gelléri és Bogyai Református Egyházközösségbe.
- Tudomásul vette, hogy Juraj Brecko az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese, 2019. január 22-i hatállyal az Abaujnásdasi Református Egyházközösség helyettes lelkészévé Andrea Korečková lelképásztort jelölte ki.
- Tudomásul vette, hogy Juraj Brecko, az

Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese, 2019. február 3-i hatállyal a Petőszinyei Református Egyházközösség helyettes lelkészévé Marianna Sláviková, beszteri lelképásztort jelölte ki.

- Tudomásul vette Szabó Valéria nagymegyeri lelképásztor lemondását a megválasztott lelkészi állásáról, és áthelyezéséről a következő ülésen fog dönteni.

- Az alábbiak szerint állapította meg a legáció rendjét a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban (továbbiakban csak Egyház):

1. A legáció az Egyház által küldött és az ünnepi evangélium hirdetésére felhatalmazott teológiai hallgató által elvégzett alkalmi szolgálat az Egyház valamely egyházközösségében, mely a teológiai hallgatónak a tanulmányai- ban és küldetéstudatában való fejlődését szolgálja.
2. A legációba küldés és a legáció szervezési joga kizárólag a Zsinati Tanács által erre felhatalmazott Zsinati Irodát illeti meg, az e határozatban megállapított rend szerint. Legációt kötelezően karácsonykor és húsvétkor kell tartani, fakultatív jelleggel pedig pünkösdkor is tartható. Legációs szolgálatra jelentkezni csak az Egyház által kiadott legációs körzetlistán szereplő egyházközösségbe lehet.
3. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban az Egyház által megítélt lelkészjelölti jogállással rendelkező teoló-

giai hallgatóknak kötelezően kell részt venniük a legációkban; tanulmányi idejük alatt, tíz kötelező legációs alkalmat abszolválva. Egyedi esetben – ha nem a teológiai tanulmányokra való jelentkezéssel egy időben kérelmezi a hallgató a lelkészjelölti jogállást –, a Zsinati Tanács állapítja meg a kötelezően abszolválandó legációk számát. Pünkösdi legációs szolgálatra a lelkészjelölti jogállással rendelkező teológiai hallgatók – tanulmányi idejük alatt –, legfeljebb ötször jelentkezhetnek. A legációs választást a legációs alkalom előtt legalább két héttel meg kell tartani a Zsinati Iroda és a teológiai oktatási intézmény együttműködésében.

4. A lelkészjelölti jogállással nem rendelkező teológiai hallgató az adott teológiai oktatási intézmény dékáni hivatalának alkalmanként kiadott ajánlása és az Egyház püspökének jóváhagyása alapján végezhet az Egyházban legációs szolgálatot. A jelentkezési kérelmet – a lelkészjelöltek által szabadon hagyott legációs körzetek közül választott körzetet megjelölve –, legalább két héttel a legációs alkalom előtt, az Egyház Zsinati Irodájára kell benyújtani, az illetékes dékáni hivatal ajánlásával együtt.

5. A teológiai hallgató ugyanabba az egyházközösségbe kétszer nem mehet legációs szolgálatra; ugyanabba az egyházmegyébe is csak akkor, ha már

az anyanyelve szerinti valamennyi egyházmegyében volt legációk szolgálatát végezni.

6. A teológiai hallgató legációs szolgálatáról a fogadó anyaegyházköztség lelkipásztornak értékelőlapot (libellust) kell kiállítania, és azt visszajuttatnia a Zsinati Irodára. Az az egyházköztség, amely az értékelőlapot nem állítja ki és nem juttatja vissza a Zsinati Irodára, a következő legációs alkalommal nem fogadhat legátust.

- A Miglészi Református Egyházközsége 2019. július 1-i hatállyal átminősíti a Gálszécsi Református Egyházközség leányegyházközségévé.

- Utólagosan jóváhagyta, hogy a GAW 2020. évi projektkatalógusba egyházunk a következő beruházásokat támogatását javasolja:

1. Nagymihályi Református Egyházközség: a templom tetőzetének javítása (13.000 €)
2. Tusai Református Egyházközség: a templom körüli fal javítása és tereprendezés (6.000 €)

3. Eszárósi Református Egyházközség: templom belső felújítása (5.000 €)

- Tudomásul vette a Közép-európai Egyházak stratégiai céljait, és javasolja, hogy a jelzett célok mellé kerüljön felvétele az őshonos kisebbségek jogállásáról szóló európai törvény, illetve a Beneš-dekrétumok alapján elkobzott egyházi ingatlanok kérdésköre.

- Tudomásul vette Süll Kinga lemondását az egyházzenei igazgatói tisztról, megköszöni a sokéves áldozatos szolgálatát, és megbízza Édes Árpád lelkipásztort az egyházzenei osztály vezetésével.

- Tudomásul vette Peres Imréné pozsonyi lelkipásztor lemondását a megválasztott lelkészi állásáról, és 2019. április 1-jei hatállyal kinevezte őt pozsonyi beosztott lelkésznek.

- Jóváhagyta a cigánymisszió ügyében átfogó kép kialakítására szolgáló kérdőívet, és azt egy kísérőlevéllel együtt eljuttatja minden egyházközségbe.

- A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa, mint az egyház kormányzó szerve, az alábbi nyilatkoza-

tot hozta a Szlovák Nemzeti Tanács 2019. március 27-én megszavazott 63/1993 törvénymódosítása kapcsán, mely a nemzeti himnuszok korlátozását jelenti:

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház tagjainak, gyülekezeteinek és testületeinek többsége magyar. Egyházunknak a lelkiismereti és vallásszabadságból adódóan elidegeníthetetlen joga, hogy a magyar himnusz, mint nemzeti imádságunkat és liturgiánk egy elemét, hittel énekelhesse. Amennyiben az állam az egyház számára biztosított szabadságjognak eme lelkiismereti tartalmát akadályozza, az az Egyház hitelveibe, nyilvános vallásgyakorlásába való súlyos beavatkozásnak minősül, amely a demokratikus jogállamiság egyik alapszabadságát súlyosan és aggályosan korlátozza. Lelkiismereti és vallásszabadságunknak ezen durva megsértése Egyházunk számára elfogadhatatlan. Biztatjuk gyülekezeteinket, egyházi szerveinket és intézményeinket, hogy nemzeti imádságunkat az eddig megszokott módon továbbra is énekeljék.

Egyházunk vezetőségének részvétele rendezvényeken

- Pozsonyban a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége elnökének, Igor Rintelnek a meghívására a hitközség épületében február 4-én került sor a szlovákiai egyházak legfelsőbb képviselőinek találkozájára, melyen Egyetemes Egyházunkat Fazekas László képviselte. A találkozón az egyházi iskolák helyzetéről folyt tanácskozás és megfogalmazásra került egy nyilatkozat az egyházi iskolák diszkriminációja ellen. Majd a 60. életévét betöltő Igor Rintelét köszöntötték.

- Február 13-án és 14-én Fazekas László püspök részt vett Berekfürdőn a Megbékélés Házában a Generális Konvent Elnöksége által tartott tanácskozáson. Az ülésen szó volt a várható alkalmakról és rendezvényekről, kiemelten a májusra tervezett református egység 10. évfordulójának megünnepléséről, a Kárpát-medencei Közoktatási Alap működéséről, a költségvetésről, a diaszpóratámogatás felhasználásáról és a részegyházak életéről.

- Debrecenben Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok a hitvestársaikkal, valamint a lévai Czeglédi Péter Református Gimnázium képviselőivel

február 15-én jótékonyági bálon vettek részt. A XII. alkalommal megrendezett bál kedvezményezettje a lévai gimnázium volt. Az egész bál jó hangulatban, gazdag műsor kíséretében zajlott, s a gyűjtés a gimnázium fenntartására irányult.

- Február 17-én Fazekas László püspök részt vett a pozsonyi Vár Étteremben az Igor Rintelnek, a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Elnökének 60. születésnapja alkalmából szervezett ünnepségen.

- Nagymegyeren, a Thermal Szálló nagytérképében, február 25-én, Fazekas László püspök, áhítattal szolgált a Veszprémi Egyházmegye és a Pozsonyi Egyházmegye lelkészeinek találkozáján.

- Március 2-án Zólyomban került sor a Szlovákiai Evangélikus Egyház megválasztott generális püspökének, Ivan Elkonak, a Zólyomi Egyházkerület püspökének, Ján Hroboňnak és a generális felügyelőnek, Ján Brosmannak ünnepélyes beiktatására. Egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

- Március 4-én Erdőbádonyban (Badín) immár másodszor került megszervezésre a szlovákiai keresztyén egyházak legfelsőbb vezetőinek és a Szlovákiai Zsidó Hit-

községek elnökének széleskörű tanácskozása. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével Peter Pellegrini miniszterelnök is. A találkozón résztvevők ismét tiltakozásukat fejezték ki az Isztambuli Egyezményvel szemben, s felhívásban kérték Szlovákia Kormányát, hogy a dokumentum ne kerüljön ratifikálásra. Egyházunkat Fazekas László püspök és Ján Semjan püspök-helyettes együtt képviselte.

- Március 10-én Deákiban a község és a gyülekezet közösen szervezett ünnepséget a magyar szabadságharc emlékére melyen Fazekas László, egyházunk püspöke igehirdetéssel szolgált.

- A pozsonyi Vár Étteremben március 13-án került sor a Magyarország Nagykövetsége által szervezett megemlékezésre a magyar szabadságharc évfordulója alkalmából. Egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

- A Zürichi Gyülekezet szervezésében március 23-24-én nemzetközi megemlékezésre került sor a II. Helvét Hitvallás és Zwingli Ulrich reformátor évfordulója kapcsán. A konferencia vasárnap istentisztelettel ért véget, amelyen az igehirdetés szolgálatát Kató Béla erdélyi püspök

végezte. Egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

- Pozsonyban, a Metodista Egyház imatermében, március 27-én került sor a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának Naggyűlésére, amelyen az elkövetkezendő két évre választottak vezetőséget. Az elnöki tisztelet Ivan Elko, a Szlovákiai Evangélikus Egyház generális püspöke, az alelnöki tisztelet pedig Ján Szóllós, a Baptisták Testvéri Szövetségének alelnöke tölti be. Egyházunkat Palcsó Attila külügyi tanácsos képviselte.

- Április 8-tól 10-ig a rimaszombati Csillagházban első alkalommal került megszervezésre a Kárpát-medencei Református Egyházak külügyvel foglalkozó tanácsosainak fóruma. Az egyeztető fórum célkitűzése az, hogy a református egyházak külügyi tevékenységüket is össze tudják hangolni, így hatékonyabb képviselőket tudunk biztosítani az egyes európai és világszervezetek munkájában. A tanácskozás első napján Fazekas László, Egyetemes Egyházunk püspöke, tartott áhítatot, majd beszámolt egyházunk éle-

téről, egyházunk külügyi tevékenységére fókuszálva.

- A Generális Konvent Elnökségének ülésére a Magyar Református Egyház Zsinati Központjában, Budapesten került sor. Az április 10-11-én tartott tanácskozás fő témája a református egység 10. évfordulójának megünneplése, a költségvetés, a diaszpórában végzett szolgálatok és a trianoni döntésről szóló 2020-ban esedékes megemlékezés voltak. Egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

A Pátria rádió református műsorai

- A Világosság egyházi műsorban 2019. július 14-én a 7.05-kor kezdődő műsorban Mudi Róbert berzétei lelkipásztor Nebukadneccar álmáról szól a hallgatókhoz.
- A Világosság egyházi műsorban 2019. július 28-án a 7.05-kor kezdődő műsorban Szarvas Erzsébet rimajánosi lelkipásztor Nebukadneccar álmának az üzenetét hozza közelebb a hallgatókhoz.
- A Világosság egyházi műsorban 2019. augusztus 11-én a 7.05-kor kezdődő műsorban Demes Tibor hardicsai lelkipásztor igehirdetésének a témája: Három férfi a tüzes kemencében.
- A Világosság egyházi műsorban 2019. augusztus 25-én a 7.05-kor kezdődő műsorban Fülöp Sándor kétyi lelkipásztor Nebukadneccarnak a kivágott fáról szóló álmát ismerteti.
- A Világosság egyházi műsorban 2019. szeptember 8-án a 7.05-kor kezdődő műsorban Kraus Viktor esperes, mokcsamogyorósi lelkipásztor Belsőccar lakomájáról szól a hallgatókhoz.
- Világosság egyházi műsorban 2019.

szeptember 22-én a 7.05-kor kezdődő műsorban Orémus Zoltán esperes, a kaszai magyar gyülekezet lelkipásztora az oroszlanok vermébe került Dániel szabadulásának a történetének üzenetét tolmácsolja.

- Világosság egyházi műsorban 2019. október 6-án a 7.05-kor kezdődő műsorban Csoma László deregyői lelkipásztor a világbirodalmakról szóló látomást hozza közelebb a hallgatók számára.
- Világosság egyházi műsorban 2019. október 20-án a 7.05-kor kezdődő műsorban Milen Marcel rimaszécsi lelkipásztor egy kos és egy bak küzdelméről szóló látomásról szól igehirdetésében.
- Világosság egyházi műsorban 2019. november 3-án a 7.05-kor kezdődő műsorban Fazekas Ágnes tornaljai lelkipásztor Dániel bűnvalló imádságának az üzenetéről szól a hallgatókhoz.

A Világosság egyházi műsort másnap, hétfőn 13.05 órakor megismétlik, illetve meghallgatható a Sola rádió honlapján: <http://www.refradio.eu/radio/sola/vilagosság/>. A műsor szerkesztője : Iski Ibolya.

Pályázat

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjának Igazgatótanácsa – összhangban egyházunk 1/2003-as, a SZRKE szeretetszolgálatáról szóló törvénye 5. §-a (10) bekezdésével – pályázatot ír ki a Diakóniai Központ igazgatói tisztének betöltésére.

Feltételek: önálló református egyháztagság és szakirányú felsőfokú végzettség. A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó szakmai önéletrajzát, a feltételek teljesítését igazoló okiratokat, valamint egyházunk szeretetszolgálatának működésére, finanszírozására és fejlesztésére vonatkozó koncepcióját. A pályázatot legkésőbb 2019. augusztus 20-ig kell beküldeni a Diakóniai Központ címére (Jókai u. 34, 945 01 Komárno).

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno. Cégbejegyzési szám: 00179191 Megjelenik havonta. Főszerkesztő: Fazekas László Szerkesztő: Fritz Beke Éva Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén. Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

E-mail: ksz90kh@gmail.com

Telefon: 035/7701 820

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Szarvas László

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09

Erős vár a nyelv

A Calvin János Teológiai Akadémia és a Jakab István-díj polgári társulás ingyenes anyanyelvi továbbképző tanfolyamot hirdet Komáromban „Erős vár a nyelv” megnevezéssel.

A tanfolyam 30 órában (2019. szeptember 20., 27., 28. és október 11., 12-én) a Calvin J. Teológiai Akadémia könyvtárának épületében (Jókai u. 34) az írásban és szóban való megnyilvánulásokhoz kínál elméleti és gyakorlati ismereteket.

Jelentkezni 2019. június 10-től szeptember 10-ig a SJE Református Teológiai Karán ThDr. Öllős Erzsébetnél az ollose@ujs.sk, vagy a reforkom@gmail.com címen lehet. Szeretettel várunk minden érdeklődőt!